

ELŐFIZETÉS

ELFIZETÉS:

3 évre 24 korona.
6 évre 48 korona.

VENDÉG:

3 évre 24 korona.
6 évre 48 korona.

ÁRÁNYTARTÁS:

Árnyékolt péld. az egyenes 20 Ft.
Minden hóvételért 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 97

KIADÓHVATÁL:

Aradi Nyomda Rézvámp-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 321

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, július 28.

A nemzethez!

Ma délután öt órakor a következő falragaszok jelentek meg Budapest utcáin:

Szerbia a monarchiának higgadt, megfontolt, jogos követeléseire mozgósítással válaszolt.

Háborus bonyodalmak küszöbén állunk! Megmutatjuk, hogy csalódtak, akik vakmerő elbizakodottságukban azt hitték, hogy bátran sértegethetnek, megmutatjuk, hogy fenyegetett érdekeinkért, becsületünkért habozás nélkül latba vetjük a nemzetnek, dicső hadseregünknek kipróbált erejét.

Oly idők következnek, melyben az egész magyar nemzet áldozatkész honszerelmére, őseitől öröklött férfias erényeire van szükség. A történelem mérlegére helyeztünk! Meg kell mutatni, hogy ennek az országnak minden polgára utolsó csöpp véréig kész a haza oltárára áldozni és hogy a nemzet hazaszeretete, hűsége, kitartása, győzelmesen kerüljön ki a válságos események tűzpróbájából, a kormány megtesz mindent az ország rendjének, nyugalmanak, hazához hű polgárok élet, vagyonbiztonságának oltalmára.

Bizalom és megnyugtató szavával fordul faji és felekezeti különbség nélkül mindenkihez. Támaszt nyújt mindenkinek, Segítségét vár mindenkitől, az ország nem magyar ajkú polgáraitól is. Az államnak minden körülmények közt lesz annyi ereje, hogy összemorzsolja lik bűnös izgatók szavára hallgatva, vétenének az állampolgári hűség kötelességei ellen csirájában fog elfojtani minden rendzavarást.

De nagyon szomorú volna, ha ilyen kényszer rendszabályokra kerülne sor. Szomorú, mert megbélyegezné, pellengére állítaná azokat, akik a haza iránti hűség-től eltántorodnak, gyökerében támadná meg irántuk érzett szeretetet és bizalom áldást hozó érzéseit. Hosszu időre tenné tönkre annak a nemzetségnek sorsát és jövőjét, a mely a válság napjaiban az igaz utról eltévelyednék.

Bizalom és a szeretet, a komoly intelem szavaival fordu-

lunk a haza polgáraihoz, mindenekfelett azokhoz,

akiket állásuk, személyes befolyásuk polgártársaik vezetőivé avat.

A cselekvés órája ütött.

Szebb, jobb, boldogabb jövő alapjait vethetik meg az áldozatkész hazafiui hűség cselekedetei.

A magyar királyi kormány.

Csatasorban.

Arad, július 27.

Az aradi vasuti állomástól a katonai várig terjedő utvonallátára a megáradt folyam képe rajzolódik elénk. A komor hegyek mögül, a szelid völgyekből és az aratók dalolásától hangos rónáról végtelennek látszó embertömeg tör elő és zugolódás nélkül vonul föl, hogy teljesítse hazája és királya iránt való fonséges kötelességét. Az egyszerű, kérges kezű paraszt földmives napszámostól az ezerholdasig s a két korona napidiját „élvező” diurnistától a magasrangu hivatalnokig, — valamennyien csodás elszántsággal nyulnak a fegyver után. A katonai várak és kaszárnyák kapui mögött meghaltak a fontolgató, aggódó polgárok, hogy mint a monarchia hős védelmezői jelentkezzenek. A durva tarisznyáját cipelő gatyás falusi ember és a tegnapelőtt még kényelmesen korzózó városi ur szemében ugyanaz a láng lobog, a szívét hasonló érzelmek mozgatják s az agyát ugyanaz a gondolat hevíti: leszámolni ellenségeinkkel, hogy aztán hosszú ideig ismét nyugalomban éljünk mi, vagy a — gyermekeink. A legújabb kor történetének legizgatóbb, legsodásabb napjait éljük s ennek hősi tudatát tükrözi vissza a fegyverbe szólitott tömegek szeme vilanása.

Amikor az emberekből már kivesző félben volt a nagy események iránt való fogékonyság, amikor folyton azt hallottuk, hogy a mai generáció a komolytalanság bélyegét hordja homlokán s a nagyszerű lendületek szent érzése ismeretlen előtte, akkor ime mámoros örömmel szemléljük a megáradt emberfolyamot, mely végigsöpri Arad utcáit. Akkor hajlandók vagyunk elfeledni az apró

tragédiák sirárait, akkor eltűnik előlünk a háború borzalmainak minden rémképe és csak azt a zsibbasztó rongást érezzük, amely átjárta a szívét mindazoknak, akik habozás nélkül sorakoznak a zászló alá, hogy a dob pergése nyomán rohanjanak előre . . . előre . . .

Idejöjjenek azok a hazug harangkongatók, akik azzal ámitották önmagukat és ellenségeinket, hogy a monarchia népei épen úgy idegenkednek már saját hazájuktól, mint amely mértékben a Dunántúli szomszédaink gyűlölnék bennünket; idejöjjenek és sápadt félelemmel nézzék ezt a megáradt emberzuhatót, a mely dinamikus erejével széttöri a külső ellenségnek nyakunkat fenyegető láncait. Nem tudunk szabadulni a hatása alól annak, amit két nap óta Aradon látunk s amelyhez hasonló az országnak csaknem minden jelentős katonai pozíciója nyujt. Még az olyan kis országban is, mint Bulgária, négy nap alatt fejeződik be a mozgósítás. Nálunk a fegyverbe-szólitás második napján oly tömegesen vonultak be a tartalékosok, hogy akár már ma elindulhatott volna velük a hadvezetőség a gyűlölt ellenség felé, ha a rengeteg emberanyag elhelyezését természetes fizikai nehézségek nem akadályozzák meg. Szerbiából a háborúnak pusztá híre tömegesen szöktek el a kiéhezett katonák és a rongyos, szálnalmas alakok — tudjuk elárasztották Magyarország egyes vidékeit. Szökés helyett nálunk példás fősorakozást, zugolódás helyett lelkesültséget láthatunk. Mindenki jól tudja, hogy a helyzet komoly, mindenki érzi, hogy világtörténelmi eseményeknek válik részesevé s a zugolódás hangja mégis ismeretlen. A csók, amit az anyjának, a feleségének, vagy a kedvesének ad, talán utolsó piros rózsája lesz a bucsuzó szívnek, de panaszt nem hallat az ajka. Mert tudja, mert érzi, hogy a leszámolásnak meg kell történni, mert az ösztöne sugja, hogy a mostani állapotnál csak jobb következhetik. S erről az országról, erről a népről merték azt hiesztelni, hogy a fegyelmetlenség, a nemtörődömség lett rajta urrá. Amit két nap óta látunk, megerősíti a hitünket, hogy üres rágalom, vagy számító hangulatkeltés volt csupán, amelyért fizetünk, irgalmatlanul büntetünk!

Éjjel-nappali szolgálat a polgármestéri hivatalban.

— A város a hadsereg szolgálatában. — Aradi urinők ápolónők. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

Arad város közigazgatási apparatusa teljesen a háboru szolgálatában áll. Varjassy Lajos polgármestertől lefelé mindenkinek megszáporodott a munkája, a mozgósítás, a kivételes állapotokra vonatkozó rendelkezések végrehajtása miatt. A polgármesternek a közigazgatás mellett a Vörös Kereszt egyleti elnökség is igen nagy és felösségteljes munkát ad. A Vörös Keresztre a háboru idején igen nagy munka vár, de már a mozgósítás első napján is fontos teendői vannak. Tisch Mór dr. főorvos is ezért állandó szolgálatban van. Első feladat, hogy a vasuti állomáson úditó állomásokat kell berendeznie, az állomáson átvonuló és itt veszteglő betegek részére. Az intézkedéseket a főorvos megtette, hogy ez haladéktalanul megtörténjen. A polgármester elrendelte, hogy mindazok az iskolai helyiségek, amelyeket már béke idején a hadsereg tábori kórházak céljára kijelölt, azonnal használható állapotba kerüljenek. A hadsereg holnap reggel átveszi az iskolákat és felállítja a kórházakat.

Varjassy Lajos polgármester a mai nappal elrendelte, hogy úgy a közigazgatási hivatalokban mint a rendőrségen

éjjel-nappal állandó szolgálat legyen.

A polgármestéri hivatalban éjjel is felvilágosítást kapnak az érdeklődők.

Green Nándor főkapitány elrendelte, hogy a mai naptól kezdve az inspekción szolgálatot két rendőrtiszt teljesítse egy kapitány felügyelete alatt.

A rendőrség különben a mai nappal már csak 16 főből áll és lapunk más helyén közöljük a főkapitány felhívását, amelyben felszólítja a be nem hivottakat, hogy rendőri szolgálatra jelentkezzenek napi fizetés mellett.

A városházán a tisztai orvosi hivatalban élénk élet van. Soha annyi szép hölgy ott meg nem fordult, mint ma. Csapatostól jöttek az

aradi szép fiatal asszonyok és leányok, hogy felajánlják szolgálataikat és beiratkozzanak ápolónőknek.

Ma reggel hét órakor — mint azt jeleztük — a városi pénztár kifizette a behívott tisztviselőknek az augusztus hóra járó fizetéseit, a rendőröknek pedig július második felére járó illetményeit. Ugy értesülünk, hogy a polgármester előterjesztést tesz a közgyűlésnek, hogy változtassa meg a háboru idejére a rendőrség fizetéséről szóló intézkedést és engedje meg, hogy előlegezze, folyósítsa a rendőrök itthon maradt családjainak a fizetést.

A bevonult rendőrök ma reggel testületileg jelentek meg a főkapitánynál és elbucsztak tőle. Érzékeny jelenetek játszódtak le a főkapitány szobájában. Sorra kérték a rendőrök főnöküket, hogy viselje gondját családjáiknak, úgy mint nekik ez ideig.

— Ne legyen gondjuk az itthon maradtakra — felelte könnytel szemmel a főkapitány — én úgy teljesítem kötelességem, ahogy isten tudnom adta.

Hálásan köszönték meg főnöküknek ezt a kijelentését és bizonyára könnyebb szívvel léptek a halál közelségébe vivő utra.

Bizonyára érdekli a nagy közönséget, hogy háboru alatt kell-e adót fizetni? A törvény erre vonatkozólag semmiféle intézkedést nem tartalmaz. A polgármester természetesen azért speciális intézkedést nem tehet. Azonban mint-hogy a városnak is igen sok pénzre van szüksége, az adóbehajtás nem szünetel, de tekintettel vannak az abnormális viszonyokra és nem a szokott szigorral kezelik az adó behajtását, a legnagyobb kimélet a kiadott jelszó.

A tanács tagjai ma a város különböző részein részint lovak besorozásával, részint pedig lovak és kocsik vásárlásával voltak elfoglalva. A gazdákhhoz kiadott katona lovakat ma vette át egy vegyes bizottság, amelyben a várost

Vannay Gyula tanácsnok képviselte. A lovak és kocsik vásárlása a régi vásártéren folyt. Megjelent ott minden ló és kocsi tulajdonos és a bizottság elég jó árakat adott az anyagért.

Három napig szünetel a tőzsde.

(Nem lesz újabb árhanyatlás. — A bécsi és budapesti tőzsdetanács határozata.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, július 27.

A budapesti tőzsdeépület előtt, amelynek sárga kapui ma kivételosen nem nyitak meg, már korán reggel tömegesen ültek a álltak az emberek. Általában nem helyeselték a bécsi tőzsde elnökségének azt az intézkedését, amelynek folytán úgy ott, mint nálunk három napig szüneteltetik a börzei forgalmat. Sok szó esett a kamatláb felemeléséről is, amit nagyjából természetesen és szükségesnek tartottak. Az Osztrák-Magyar Bank ugyanis a kamatlábat még tegnap négyről öt százalékra emelte. A szigorú intézkedések folytán semmiféle magánforgalom nem volt, a hangulatból azonban kétségtelenül megállapítható, hogy semmiféle nagyobb árhanyatlás, vagy pánik nem várható annál kevésbé, mert a nagybankok egységes és kötelező formában fogják a kurzusok esetleges alázuhanását megakadályozni. Később egyre többen és többen helyezkedtek el a börzei kávéházban és hangosan tárgyalták az újabb híreket és információkat.

Három napig pihen a tőzsde.

Reggel fél kilenckor Horváth Emil miniszteri tanácsos elnöklete alatt összeült a tőzsdetanács. Az ülés egyetlen tárgya a tőzsde nyitvatartása felett való határozathozatal volt. Az értékre vonatkozó tanácskozás rövid ideig tartott, úgy, hogy kilenc órakor Scher József értéktitkár az Uporban már ki is hirdette, hogy

az értéktőzsde három napig zárva marad, üzlet nincs, a választott bíróság azonban működik.

A megállapodás szerint a primum-nyilatkozatok július 30-án esedékesek, a rendes kasszanapot július 31-ére halasztották a mai kasszanap azonban az ügynökök közt megmarad.

Aradtól—Budapestig és vissza.

Elmult huszonnégy órája, hogy két ország riadt föl a hirre: mozgósítás, két éber oroszán rázta meg a sörényét, talpra ugrott és e perében, másor békés szeméből félelmetes villámok törnek elő. A magyar föld, mintha a levégőt buzakalászik egyenesednének föl, és válnának hussá; vérré, hatalmasan, képzeleteket túlhaladóan ontja, egyre ontja az embereket, akik ma még dicsőség álmától mámoros polgárok, holnap rettenthetetlen katonák. Mit ad a város, a falu, a tanya, a megáldott föld mind, mit ad kebeléből a hadseregnek, nézzétek! És hogy tudja adni, mint a szerető anya a csecsemőnek a tejet, semmi sem sok neki, szól: szivjad drága kicsinyem. Ez a föld is: vigyed, vigyed szülőteimet, adom örömmel, mámorral, lelkesen, vigyed legfelsőbb Hadur, neveltem őket magamnak és neked!

Érdekes, felejthetetlen szépek tárulnak elénk mindenütt, ahol mozgósítanak. Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma reggel 6 óra 20 perckor a gyorsvonattal Budapestre utazott, ahonnan délután kettőkor tért vissza, hogy be tudjon számolni mindarról, ami érdekes, megkapó, megható ilyen hosszú távolságon e történelmi napokban lejátszódik.

Reggel hat óra. A város másor ilyentéj ébred, a néptelen utcákon elő-előtűnik egy-egy

siető alak. Most, mintha a déli órák mozgalmasság elevevénye létketne. Kocsik vágatnak, szekerek dübörögnek, mindenhol csoportok haladnak, mindenki siet, — láz és izgalom ég az arcokon, — pályaudvar felé. Behívott katonák töltik meg a várótermeket, a pályaudvarok előcsarnokait, a folyosókat, a perronokat. Zug, zsibong, forr a hullámzó tömeg, a legvegyesebb kép, a legpompázóbb színkeverék. Bevonuló családapa áll amott, felesége és kis gyermeke mellett, a kicsiny gyermek áhítattal nez apjára, csak annyit tud, hogy apa a háboruba megy és gyermeki fantáziájában elszánt hősként emelkedik ki apja. Az anya szótlanul tekint férjére, oh hova hullanak szerte fékezhetetlen gondolatai, ki tudná, csak fekete szempilláján megcsillanó könnyei mutatják, hogy most avval számol hátha oda kell adni férjét annak, aki nálánál is erősebb láncokkal fűzte e férfit magához. Itt özvegy édesanya simogatja már katonaruhában levő gyermekét, aki vigasztaló szavakkal fordul hozzá: Ne féljen, édes anyám, visszajövök én teli dicsőséggel, és az anya hisz. Katonák, civilek, ismerősök, idegenek együtt beszélgetnek. Némelyiknek csak a sapkája van még meg, a másik barna ruhában indul, de a kezében tisztikardját viszi. És amint indulnak a vonatok, Szeged, Gyula, Békéscsaba felé, a pályaudvar perronja feltartóztatathatatlantul önti magából az utasokat. A vonat füttyent, még egy utolsó csök, még egy biztató szó, még egy lepergő köny, azután indulunk. A reggeli szél kendőket lobogtat, kalapok emelkednek a levegőbe, kicsiny

kacsók, fehér kezek, kerges tenyerek intenek bicsut, elhagytuk Aradot.

Kétegyháznál tőlük és Ujszentanna felől bevonuló impozáns csapata varja a vonatot. Még meg sem álltunk, maris százával tódulnak valósággal rohamot indítanak a gyorsvonat elele, mindent iparkodik helyet szerezni magának. A tarva, a hangok soha nem hallott ezernyi változata tölti be a levegőt és mikor elül kissé mindez, az ujszentannai aváb legények ajkáról felhangzik a dal:

**Ferenc József azt üzenté,
Elfogyott a regementje**

Békéscsabánál ezek tömege szorong a pályaudvaron. Négy-öt ezer ember szorong, apa, anya, fiúk, özvegyek, gyermekek, reszeltő aggok. A legények énekelnek, a családos katonák megható bucsuban merülnek el. Fehér szakállas öreg ember a fiát biztatja: — Én is voltam Boszniában, mégis itt vagyok! Ne félj fiam, éljen a hazá! A körülálló meghallják, átveszik a szót, a következő pillanatban reszelt a levegő a kiáltástól:

Eljen a haza!

Itt állanak a csabai tótok is, ők is sietnek szolgálni a hazát. Közöttük hirtelen nagy a riadalom: két asszony elájult. Anya és feleség, akiket csak nehezen tértenek magukhoz. A beszállást leirni szinte lehetetlen. Tizenkét oszondőr próbálja fentartani a rendet, mégis senki sem tudja meggátolni azt, ami történik. Megszünek a határok, nincs első, második

Mialatt a tanács folytatólagosan az áru-tőzsde bezárása felett tanácskozott, a börze lépésközben izgalmas jelenetek alakultak ki a kompenzáció körül. Egyes ügynökök ugyanis a kompenzáció ellen foglaltak állást, amire nagy tumultus keletkezett. A tömeg pártokra szakadt és a túlnyomó többség viharosan követelte a kompenzációt, aminek céljaira különben a dohányzót rendelkezésére bocsátották. Egyes ügynökök, különösen Márkus, hevesen ragaszkodtak a kompenzációhoz, majd hazafias beszédeket tartottak, nyugalomra intették a többieket, akik éljenzéssel kísérték a szónoklatokat. Közben hivatalosan is közölték, a gabona-tőzsdén az üzlet július 27, 28 és 29-én szünetel, a kompenzáció pedig a dohányzóban történik.

Milyen lesz a postai forgalom a háború alatt?

(Megvizsgálják minden küldeményt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

Megirtuk ma, hogy a háborús állapotra való tekintettel kiadott kivételes intézkedések — harminchárom miniszteri rendelet — között több foglalkozik a posta-, táviró- és távbeszélő-forgalom korlátozásával. Ezek a rendeletek a nagyközönséget is érdeklik és ezért fontosabb rendelkezéseiket itt adjuk.

Tisza István gróf miniszterelnök rendelete, mely a postai forgalom ellenőrzéséről szól, ezeket tartalmazza:

A posta és táviró hivataloknak azon kötelessége, hogy a kir. vizsgálóbíráknak, a kir. bíróságoknak, a kir. ügyészségeknek, valamint a rendőri hatóságoknak a postaküldeményekről adatokat szolgáltatassanak: kiterjed arra is, hogy a katonai bíróságoknak és hatóságoknak kívánására az általuk megjelölt bármely egyén postaküldeményeiről adatokat szolgáltatassanak. A rendőri hatóság adatszolgáltatással kapcsolatban a postai küldemények külsejének, valamint a keresztköztes (nyomtatvány) küldemények és áruminták tartalmának megtekintését is igényelheti. Ez azonban csak a postahivatal vezetőjének, vagy helyettesének jelenlétében történhetik meg.

osztály, oda férdőzik mindenki, ahová jut. Bársonypamlagos első osztályú fölkékben harminc ember is szorong, a folyósók útját a bevonulók csomagjai töltik meg. Elindulni már rég kellett volna, de nem lehet. A sineket emberáradat lepte el, a mozdony előtt egy falura való nép áll. Időbe telik, míg elterelik őket és lassan egyet forog a vonat kereke.

Gyomán az Alföld szép szál legényei várják, hogy vonatra ülhessenek. Mezőberény, Békés, a Turiszeles vidéke idehozta magyarjait, hogy ne maradjon otthon más csak az asszony. Most ők is itt vannak a pályaudvaron, kezökben a ház kulcsa, amelyben egyedül fognak lakni, amelyek kis kapujánál csoportosan olvassák a szakraláb betűs levelet, amit messziről hoz a posta. Négy asszony feltűnő jókedvvel bucsuzkodik. Mikor elindultunk, megkérdelem a négy férfit:

— Miért olyan jókedvűek maguk is, az asszonyaik is?

— Hát miért volnánk elkeseredve! Mi a 17-ik helyőrségi kórházba vonulunk be szanitézseknek..

Most már alapos késéssel fut be a vonat Szolnokra. Toll gyöngye leírni, a fantázia nem elég szárnyaló elképzelni azt, ami itt történik. Milyen bámulatos tömege a különféle irányba haladó vonatokra várakozó katonáknak, a szavaknak micsoda bábeli zavara, a legkülönbözőbb emberek mifajta szörnyű változata, mennyi új meg új meghatározó bucsuzkodás, mennyi

A hadműveletek területén működő posta- és táviróhivatalok kötelesek a katonai hatóságoknak és közegeknek kívánására:

a) *le nem zárt postaküldeményeket (levelezőlappokat, sajtótermékeket) megtekintés és tartalmukról a háború céljaira leendő tudomásszerzés végett a postán átengedni;*

b) megengedni, hogy az általuk megjelölt címzeteknek szóló, vagy megjelölt feladóktól eredő postacsomagot, a hivatal főnökének helyiségeiben és jelenlétében megtekinthessék és felbonthassák. A posta- és táviróhivatalok, a katonai hatóság, vagy közeg kívánására az ily küldeményeket, a legközelebbi rendőri hatóság értesítése mellett háromszor 24 óráig vizsátartják.

A posta- és táviróhivatalok azokat a leveleket és csomagokat, amelyek gyanúval tartalmukról bizonytalanságot, vagy az állam biztonságát, vagy a hadviselés érdekeit veszélyeztető iratokat tartalmaznak, csak

közigazgatási hatósági közeg (a rendőri hatóság kiküldöttje) jelenlétében kézbesíthetik.

A címzettet és a hatóságot meghatározott időre a postahivatalba meghívják és a címzett csak abban az esetben kapja kézhez küldeményét, ha hajlandó azt a hatósági közeg jelenlétében felbontani. Ha a címzett ebbe bele nem egyezik, ha kijelenti, hogy a küldeményt nem fogadja el, végre ha meg nem jelenik, ha csak a rendőri hatóság annak visszatartása és a lefoglalás kieszközlése iránt nem intézkedik, a küldeményt feladási helyére kell visszaküldeni.

Az összes táviratok hivatalos ellenőrzés alá kerülnek abból a célból, hogy a közértelemű, vagy titkos szövegű, táviratok útján a haderő harcoképességére, készségére, felhasználására, mozdulatára stb. vonatkozó adatok illetékteleneknek ne jussanak tudomására; továbbá, hogy oly táviratok, amelyek tartalmuknál fogva az állam biztonságát veszélyeztetik, a törvénybe és közrendbe ütköznek, vagy erkölcsi szempontból kifogás alá esnek, ne továbbítsassanak és ne kézbesítsenek.

Minden belföldön föladott magántávirat feladója köteles nevét és lakását a táviratlapra

feljegyezni s a felvevő hivatal kívánására személyazonosságát igazolni.

Az olyan magántáviratokat, melyek részben, vagy egészben titkos (összebeszél, betűjegyes, vagy számjegyes) nyelven vannak szerkesztve, továbbá az olyan közértelemű nyelven szerkesztett magántáviratokat, melyek kereskedelmi rövidített kifejezéseket, vagy kereskedelmi jelzéseket tartalmaznak, vagy amelyben katonai vonatkozású adatok fordulnak elő, úgy szintén a szövegnélküli magántáviratokat sem továbbítani, sem kézbesíteni nem szabad.

Katonai híreket tartalmazó magántáviratokat csak a hadsereg főparancsnokság hadi sajtószállása (Kriegspressquartier des k. u. k. Armeeoberkommandos) székhelyén levő fotó táviróhivatalnál, vagy a budapesti, vagy a wieni központi táviróhivatalnál szabad feladni és ily táviratok is csak akkor bocsáthatók kezelés alá, ha hiteles alakban a következő megjegyzések egyikével vannak ellátva:

„vom Kriegspressquartier genehmigt,“ „a m. kir. honvédelmi miniszter engedélyével,“ „vom Pressedienst des K. M. genehmigt.“

Magántáviratokat csak az alábbi nyelveken szabad szerkeszteni: mindenütt magyarul, Horvát-Szlavonországban ezenkívül horvátul, továbbá a felvevő hivatal székhelyén általánosan használt más nyelveken, és ugyancsak mindenütt német, francia, angol, vagy olasz nyelven.

Ezenkívül külön rendeletben gondoskodott Harkányi János báró kereskedelmi miniszter a postai, táviró- és távbeszélő forgalom ideiglenes korlátozásáról. Eszerint: A postánál

a magánforgalom a szükség követelményeire képest, meghatározott irányokban egészben, vagy részben megszüntethető, vagy korlátozható.

Azt, hogy a megszüntetés, vagy korlátozás milyen terjedelmű, a posta- és táviróigazgatóság fogja közzé tenni.

Amennyiben hadi érdekek megkívánják, a táviróhivataloknál a magántáviratforgalom ideiglenesen megszüntetettik. Községi távbeszélő állomásoknál, távbeszélővel egyesített postaügynökségeknél, valamint távbeszélő elfizetői és magán távbeszélőállomások útján táviratot feladni nem szabad. Táviratot posta útján (mozgó- és kalauzpostákat is ideértve) nem szabad fel-

köny, mennyi vigasz, mennyi sóhaj, mennyi biztatás, lelkesedés, hit és a szemeknek ragyogása.

Ujszásznál, Nagykátánál veszünk még fel rengeteg bevonulót, azután beérünk Budapestre. Mikor a vonat a keleti pályaudvar üveg tetőzete alatt meglassadt, legalább tízszor annyi ember szorongott a kocsikban, mint amennyinek rendesen helye van.

Az uton — csak elnéztük, — hogy hatja át, hogy készíti meghatározó, kedves tettek a közönséget a háborúnak már itt levő előrései. Előkelő hölgyek felkelnek a helyükről, hogy helyet adjanak a bevonulóknak. Egy fiatal hölgy ismeretlen katonatiszthez fordul és Mária füzért ad át neki:

— Tartsa meg és legyen ez oltalmazója.

A fiatal katona szalutál és megcsókolja a gyöngéd kezét. A másik nő nyakéket szakít le nyakáról és azt adja oda. A harmadik hölgy finom tokaji bort vesz elő és egy tiszti tábori palackját szüntülte megtölti. Egy aradi ur két-száz darab finom cigarettával ajándékozta meg a tiszteket egyikét.

Visszafelé késéssel indultunk el. Vonatunk telve, az utasok nagyrésze siető bevonulókból, másrésze pedig fürdőhelyekről hazatérő nyaralókból áll, akik az első hír hallatára abbahagyták üdülésüket és most a lehető leggyorsabban igyekeznek visszajutni családjukhoz. Annyan vagyunk, hogy máris kevés a kocsis, úgy, hogy az elindulás előtt három újabb kocsit csatolnak

a vonathoz. A keleti pályaudvar ugyanazt a képet nyújtja, amelyet Aradon, Szolnokon láttunk, csak mindez itt a főváros méreteihez képest nagyobb. Itt is, mint az egész utunkon végig, katonák járnak a pályaudvaron feltűnő szuronnal, jelölve annak, hogy a pályaudvarok már katonailag meg vannak szállva. Az uton megindult a beszélgetés, és egy Marienbádól hazatérő fürdőző meséli, hogy két nap alatt tizenkétzer fürdőzőből négyezer hagyta el a kedves osztrák fürdőhelyet s nagyon sokan már csomagolnak, hogy ma vagy holnap elindulhassanak.

Szemből velünk gyakorta jönnek vonatok. Ötven-hatvan kocsi áll egy-egy vonaton, a kocsik a közismert „36 embernek, 6 lónak“ felírásuk, mindegyik viszi az előírt mennyiségű embert, egy-egy ilyen vonat tehát kétezer bevonulót szállít. Népes faluvidékek alatt haladunk el, a férfiak már elmentek, asszonyok és gyerekek bámulják a vonatot, kendőt lobogatnak éljenzéssel. A pályaudvarokon élelmiszereket, cukorkákat kínálnak a bevonulóknak. Az egyik állomáson szemben találkoztunk egy ugyancsak bevonulókat szállító vonattal. Battonya környékéről való katonákat vitt, többnyire magyarokat, de akadt köztük román is bőven és a románok között pedig ott ült a papjuk, aki bár nem magyarul, de azért magyar érzéssel, a magyar háza védelmére biztatta hivat.

Ujra meg újra az élet írta szomorú játékok elevenednek meg. Utazik velünk egy

Hangos napoknak apró eseményei.

(Diák-postások. — Önkéntes Jelentkezők. — Kintzig János Igérete.)

Az Aradi Közlöny tudóstófjától.

Arad, július 27.

adni (zárt táviratlappal, levélként). Ha valamely távirat mégis posta útján jutna feladásra, azt továbbítani nem szabad, hanem vissza kell adni a feladónak, s ha ez nem lehetséges, térti küldemény gyanánt kell kezelni.

A távolsági (helyközi, környékbéli és törvényhatósági) távbeszélőforgalomból, eltekintve a némely viszonylatokban engedélyezett kivételektől, a magánbeszélgetések teljesen kizárandók. A helyi hálózatban is a magánbeszélgetések a szükséghez képest korlátozottnak, esetleg teljesen beszünttetetnek. A külföldre átnyúló, magántáviró és távbeszélő vezetékek minden további utasítás bevárása nélkül a határon azonnal megszakítandók.

A külföldre átnyúló, nem táviró vagy távbeszélő céljaira rendelt, de erre felhasználható huzalvezetékek, ha ez katonai érdekekből szükségesnek mutatkozik, megszakítottatnak vagy pedig táviratozásra (távbeszélésre) más módon alkalmatlanná tételnek. Ezt a legközelebbi katonai hatóság írásbeli felhívására a vezeték tulajdonosai (birtokosai) tartoznak végrehajtani. Ha ez a kitűzendő határidő alatt meg nem történik, a vezetékek megszakítása iránt a tulajdonos (birtokos) költségére a katonai hatóság intézkedik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **A mozikirálynő.** (Szines dráma az Urániban.) Egy híres mozisínész tragikus élettörténetét és szomorú végét tárgyalja a színház mai bemutatója. Aut Nissen, a híres tragika szerelmes egy orvosnővéddé. A boldog napoknak azonban végét szakítja az, hogy az akkor már ünnepelt orvos nőülni készül és elhagyja Aut-ot. A színész bosszúra gondol, elhívja az orvost egy utolsó találatára, bekötött szemekkel bevezeti egy oroszlankeztetbe. Az orvos csodamódon megmenekül a haláltól, de esztét veszti, míg Aut lelki furdalásában az oroszlanok közé veti magát, mire a feldühödött állatok szétmarcangolják. A gyönyörű szines dráma egyes jelenetei a legmegrázóbb erővel vannak megrajzolva és mélyen behatolnak egy női lélek titkos rejtekeibe, melyben oly hamar változik át a szerelem a legnagyobb bosszuvágyra. Amde a szerelem kiólni mi sem tudja teljesen, mikor bosszuját kielégítve látja, ő maga vet véget életének. 5

hölgy, alig él beane a lélek, ketten támogatják s a lehelle, a lélekzése olyan, mint a halódó végső sóhajai. Egy aradi katonatiszt felesége a szegény asszony, aki győri betegségére keresett gyógyulást messzi fürdőn, de a mozgósítás hallatára vonatra ült orvosával és ápolójával együtt, hogy ha kibírja az utat, haza jöjjön és bucsút vegyen férjétől.

Egy nagy aradi fakereskedő cég tulajdonosnője meséli:

— Négy nappal ezelőtt utaztunk el Drezdába. Amikor a történetről értesültünk, nyomban hazafelé indultunk. Drezda utcái hangosak a háború melletti tüntetésektől, a németek lelkesen éljenek Ferenc Józsefet és a monarchiát. Kocsisunk, aki meghallotta magyar beszédünket, leküldött a tömeghez: Én magyarokat viszek. Oriási éljenzés volt a válasz, valóságos ünnepeltetésben volt részünk, a férfiak kalapjukat lengették felénk, a hölgyek virágot szórtak és egész a pályaudvarig eljeneztek a magyarokat.

A mesék, elbeszélések folytak az egész uton át. És a szem, ha közben kitekintett, a learatott földek kopaszságát látta. Sehol a látóhatáron egy lélek. A drága magyar föld művelői épen úgy, mint a kövárosok lakói fegyverben állanak már elszántan, bátran, a harci dalok gyújtó tüztől forró lángolásban, a hazaszeretet szent mámorában. Valahol délen talán már lángol a tábor tüze, bakák fekszik körül, akiket ide küldött ellenséggel szemben a haza, az a föld, amelyért apáink vére annyit folyt és melyért élni s halni kell.

Néhány elcsélt apróság a lelkesedéstől hangos mozgósítás eseményeiből...

Akik ma levelet, de különösen sürgőnyt kaptak, nagyobbbrészt csodálkozva látták, hogy a táviratokat, expresszleveleket apró legénykékek kézbesítették. A postások nagy részét ugyanis szintén behívták s az igazgatóság úgy segített magán, ahogy tudott. Így például a

kézbesítésre néhány inasgyereket vette fel.

Az inasfiúk nagyszerűen beváltak, de holnapra még is elbocsátották őket. Holnap ugyanis már diákok,

gimnázisták, reáliskolások lesznek a levélhordók.

Arad legjobb családjainak tizenöt tizenhat éves fiai ajánkoztak fel önként s reggelre már ők fognak száguldani biciklin a sürgönyökkel. A fiúk nem eserélnének senkivel: hogyna, hisz ha már katonák nem lehetnek, így tesznek szolgálatot a hazának. Az ötlet Pálmai Lajos dr. kir. közjegyzőtől származott s

az első diák, aki a szolgálatra jelentkezett, Pálmai Andor, a közjegyző tizenhat éves fia volt.

A lelkesedés még mindig nagy s a mai nap sem mult el tüntetés nélkül. Este a Városi kávéház előtt volt katonazene, természetesen a Prinz Eugen induló s a Rákócy dominálta a műsort.

Egész nap és egész este végnélküli sbrban vonultak a mozgósított katonák, nagyobbbrészt románok végig a városon a megyeház oldalán be a várba. Énekeltek, daloltak s éltették a háborút.

A jelentkezések folyton tartanak sőt ma többben jelentkeztek — önként olyanok, akiket a mozgósítási parancs nem érintett.

A legelső önkéntes — Avarffy Géza volt.

Kora reggel jelentkezett a polgármesternél s felajánlta szolgálatait a hazának.

— Kötelességemnek tartom ezt — mondotta — s kérem polgármester ur, hogy ne tekintse koromat, hanem vigyenek el s tegyennek a legveszélyesebb pontra!

A polgármester köszönettel tudomásul vette az ajánkozást s kijelentette, hogy a legelső adandó alkalommal igénybe fogja venni a felajánlott hazafias szolgáltatásokat, amelyek mintaképül szolgálhatnak mások számára.

A példa nem is maradt sokáig követetlenül. Még a délelőtt folyamán a katonaugyosztálynál jelentkezett Vass Sándor zongoraművész,

dr. Vass Sándor orvos fia s habár őt a mozgósítási parancs nem érintette, önként jelentkezett szolgálatra.

A bevonulás különben ma sem szűkölködött érzelmi jelenetekben. Egy G. nevű aradi iparosnak például 6 fia és három veje vonult ma be, sőt — az első eset az egész országban —

bevonult ma egy apa a — fiával.

Az apa egy kürtösi gazdálkodó, akinek 19 éves korában született egy fia, akit később, amikor három évét leszolgálta, törvényesített.

A gazda ma negyvennégy éves s így mint népfelkelő bevonult, a fia pedig most tényleges szolgálatot teljesít.

Egy aradi ügyvédhez ma hajnalban állított be az aradi aranyifjúságnak egy ismert tagja. Az ügyvéd még ágyban volt, de miután a fiatalember kijelentette, hogy fontos dologról van szó, röbtiben felöltözött.

— Uram — mondotta a fiatalember — nekem az első vonattal el kell utaznom, hogy bevonuljak. Elintéztem ügyeimet, de még egy hátra van. Engem benső kötelek kötnek egy nőhöz. Nem tudom, hogy visszatérhetek-e még s gondoskodni kívánok kedvesemről, akit szeretek s aki szeret engem. Van egy tizezer koronás életbiztosításom, amelynek szüleim a kedvezményezettjei. Azt óhajtom, hogy ha elesnek a háborúban,

ebből a tizezer koronából négyezer neki jusson.

Az ügyvéd meghatva hallotta a szavakat s azonnal elkészítette a végrendeletet, amelynek egyetlen passzusa így szól:

Minden vagyonomat szüleimre hagyom, de kívánom s úgy rendelem, hogy tizezer koronás életbiztosításomból négyezer koronát X. kisaszsöny kapjon.

Holnap nagy napjuk lesz az aradi tiszteknek (akikhez hozzászámítanak most már a tartalékosok is.) Holnap van ugyanis a „Kassagang“, a hadiszükségletre felvett pénzből kifizetik a tiszteknek a hadifelszerelésük beszerzésére szükséges összeget. Tekintélyes összegűti ily módon egy-egy tiszt markát. Így a huszártisztek fejenként 1650 koronát kapnak, még pedig kilencszáz koronát lóvételekre, 350 koronát nyeregyszerelvényre és 300 koronát felszerelésre. A tüzértisztek 2000 koronát kapnak kétlóra, a gyalogosok pedig 300 koronát felszerelésre. Ezen kívül holnaptól, az első mobilizációs naptól dupla gázsit kapnak a tisztek, dupla zsoldot a legénység, amelynek a jobb és nagyobb „menázból“ de még a szivarból és borból is kijut.

Kintzig Jánosnak, az aradi munkapárt elnökének szolgaszemélyzetéből vagy husz embert hívtak be. A nobilis gazda mielőtt emberei bevonultak volna, lelkes beszédet intézett hozzájuk. Megmagyarázta nekik, mi a háború, figyelmeztette kötelességükre, s buzdította őket, hogy hőiesen viselkedjenek.

— Kívánom — így fejezte be szavait Kintzig — hogy

oly híven szolgáljátok a hazát, mint amilyen atyailag én családótokról gondoskodni fogok addig, amíg ti kötelességeteknek tesztek eleget.

Soha még lelkesebben embert nem éljeztek meg, mint a nemesszívű földbirtokost szavai elhangoztával.

A fürdőevad alatt t. előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük.

Arad élelmezése a háboru alatt.

(Védekezés az élelmiszer-uzsora ellen. — Nagy cégek nyilatkozatai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

Háborus időkben azon a legfontosabb kérdésen kívül, hogy mi történik azokkal, akik hadba vonultak vérrükkel áldozni a hazának, van még egy másik, majdnem ugyanily jelentőségű kérdés: *milyen sors vár azokra, akik itthon maradtak, akik — bár szívük vágya a harcba vonzaná — nem lehetnek abban a helyzetben, hogy személyesen keljenek védelmére hazájuknak.* Vannak lelketlen emberek, akik ilyenkor arra törekednek, hogy jogtalan hasznot huzzanak maguknak a rendkívüli állapotokból.

A hatóság kötelessége, hogy megvédje polgárait

és nem szabad eltérnie, hogy indokolatlanul és jogosulatlanul egyesek felverjék azoknak a cikkeknek árát, amelyek legégetőbb szükségleteink kielégítésére fordítandók. Ismerjük Greén Nándor főkapitány, Varjassy Lajos polgármester és a városi tanács erélyét és bizunk abban, hogy élénk figyelemmel kísérik ezt a fontos kérdést és oda fognak törekedni, hogy a közönség a szükséges élelmiszerekben hiányt ne szenvedjen, se jogosulatlan, a helyzettel arányban nem álló áremelkedéseket ne legyen kénytelen elviselni. A hatóság kezében elég eszköz van arra, — csak az árak limitálását említjük meg, — hogy meg-hiusítsa a szorult helyzettel visszaelő embereknek a közönség kiuzsorázására irányuló törekvését, s ezt annál könnyebben megteheti, mert az aradi kereskedő és iparos-világ néhány előkelő reprezentánsa, — akiket az Aradi Közlöny ma megszólaltatott —

javarészt megnyugtató kijelentéseket tettek,

s így ha mutatkoznának is olyanok, akik a zavarosban halászni akarnának, a hatóság ezekkel hamarosan el tud majd bánni. Alább közöljük azokat a nyilatkozatokat, amelyeket ebben a kérdésben kaptunk:

Fuchs Ignác, a Neuman-gyár cég-vezetője:

— A liszt áremelkedéséről egyelőre, amíg a tőzsde szünetel, nem lehet beszélni. A forgalom alakulásáról nem lehet áttekinthető képet nyerni mindaddig, amíg nem tudjuk pontosan, mekkora lesz a katonaság szükséglete. Még folyamatban vannak a hadsereg számára szükséges szállítások s amennyire a helyzetet most meg lehet ítélni, véleményem szerint

győzni fogjuk az itthonmaradottak ellátását.

Tenner Lajos, a Széchenyi gőzmalom igazgatója:

— Egyelőre megfelelő lisztkészlet van ma Aradon, természetesen nagy a kereslet, s az ennek megfelelő keretekben várható az áremelkedés is, de

uzsoraszerű áráktól nem kell félni.

A helyzet mindenesetre megfontolandó, miután a hadsereg alighanem igénybe fogja venni az

aradi malmok összes lisztkészletét, de úgy gondolom, a közönség tehetősebb része már jóelőre ellátta magát s a gyengébb közönség is töltelhetőleg gondoskodott magáról. Ha a jelenlegi állapot — amikor ugyanis nem lévén rendelkezésre álló vagonok, nem lehet a búzát behozni Aradra — még sokáig fennmaradna, akkor, úgy két-három hét múlva már kellemetlen helyzet állana elő, de abban a pillanatban, amikor a buza újból behozható, elmúlnak a kellemetlenségek. *Egyelőre nem kell veszélytől tartani.*

Kristyóry Sándor sütődetulajdonos:

— Áremelkedéstől nem kell tartani, inkább az a veszély fenyegethet, hogy be kell szüntetni az üzemet. Két-három hétre való lisztkészletünk van, s ha ez elfogyva, a malmoktól nem kapnánk újat, akkor üzemet természetesen nem lehet folytatni. Különben már most is megzorítva dolgozunk, s csak a legszükségesebb cikkeket készítjük, miután segédeinknek több mint a felét behívták s a külső személyzet nagy része is bevonult.

Dósa Dezső kenyérgyártulajdonos:

— A liszt árának emelkedésével arányban várható a kenyér árának emelkedése is, ami az előbbinek természetes következménye. Mindenesetre azon leszünk, hogy a közönség szükségletét kielégíthessük és azt hiszem, egyelőre nem is lesz ennek akadálya.

Adler Andor fűszernagykereskedő:

— Azt tartom, hogy az első nyolc napon nem várható sem az árak emelkedése, de hiány sem fog előállni az egyes fűszerárakban. Ennyi időre úgy is el vagyunk látva mindennel, jölehet a katonaság már idáig is nagy mennyiségben szerzett be árukat az aradi fűszernagykereskedőktől. Ha a mozgósítási készültségek tovább tartanak, és ha a katonák levonulnak a harctérre, akkor az áruk beszerzése nehézségekbe ütközik majd és költséges lesz, ami azután az árak emelkedését vonja maga után. Árukészletünk egyelőre elég van. Bár néhány waggon árut már szállítottak a katonaság részére a fűszernagykereskedők, mégis úgy rendezkedtünk be, hogy

kielégítsük a nagyközönség szükségletét is.

Étes Béla dr. Étes Ártin nevében.

— Ha az áruszállításnak jelenlegi vasuti korlátozása két három hétnél tovább tart, akkor kellemetlen helyzet állhat elő, de ha ez nem történik meg, akkor nem fenyeget baj. Készlet egyelőre van elegendő s bár a katonaság nagy mértékben vásárolt fűszerárakat, minden nagykereskedő gondoskodott arról, hogy visszatartson annyit, amennyi megszokott vevőkörének kell.

Fürber Lajos fűszernagykereskedő.

— Azt hiszem, lesz elegendő készletünk, miután a forgalom nagyon csökkent. Egyrészt nagyon sokan bevonultak, s az itthon maradottaknak nincs vásárlási képességük, másrészt sok kedvük sincsen a vásárláshoz, s csak a legszükségesebbekre szorítkoznak.

Áremelkedés, legalább jogos áremelkedés nem várható.

Glück Károly méssáros:

— Az áremelkedés attól függ, hogy Arad és Csanádmegyében megmarad-e az állat szarlat. Ha a szarlatot feloldják, akkor nem fognak emelkedni a hus árak, elkerülő esetben várható az emelkedés. A helyzetről így ma még nem lehet tiszta képet nyerni. Én azt hiszem, hogy

lesz elegendő hus

s a közönség nem fog hiányt szenvedni.

Brasch Simon tejkereskedő:

— A tej árának emelkedése nem várható, az a veszély sem fenyegeti a közönséget, hogy nem lesz elegendő a tej. Inkább csak kényelmi szempontokban fogja érezni a közönség a rendkívüli állapotot, így például nem lehet ezentúl házhoz szállítani a tejet.

Mint a fenti javarészt megnyugtató nyilatkozatokból látható, sem élelmiszer uzsora, sem élelmiszerhiány nem fenyegeti egyelőre Aradot. A zöldség, baromfi és gyümölcs piac is alighanem képes lesz kielégíteni minden szükségletet, nagy áremelkedés itt sem várható.

György herceg autóját lefoglalta az aradi endőrség

(A volt szerb trónörökös gépe a Marta gyárban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

Szerbia felől napok óta elmarad minden megbízható hírszolgálat, sőt el lehet mondani azt is, hogy már a diplomáciai szaktitást megelőző napokban is sok ellenőrizhetetlen hírszöveg kelt szárnyra a szerb határon túlról. Ezek között az ellenőrizhetetlen hírek között egypárban ott szerepelt a királygyilkosok országának enfant terrible je: a volt trónörökös. A nyughatatlan vérű és fegyelmetlen természetű György herceg ezuttal nem játszik olyan élénk szerepet a válságban és magában Szerbiában, mint az első szerb konfliktus napjaiban, amikor a trónra való jogainak elvesztésével fizette meg a monarchia elleni izgatásait. Az utoljára érkezett hírek — négy nap előtt — azt jelentették, hogy a szerajevói gaz merényletben emlékeztető szerepet játszó Ciganyevics nevű komitási, akitől Belgrádban a bombákat kaptak a trónörökös életére törő alávaló merénylők, — tulajdonképpen György herceg. A volt trónörökös álneven, egyszerű komitási képében avatkozott volna be hazája sorsába az említett hírszerint. Akár igaz ez, akár nem, annyi bizonyos, hogy az ultimátum napján: a múlt szombaton György herceg felbukkant Belgrádban és amikor az orosz biztatástól feltűzött balkáni kormány megtagadta a gyilkosok büntetésének kiszolgáltatását, akkor a Belgrádból menekülő szerb kormányférfiak és udvari emberek közt ott volt György herceg is, aki még kevése előbb Londonban hengegett a monarchia elleni nyilatkozatokkal.

György herceg ott van Nisben, ahová új, aznap vásárolt olasz autóján robogott el Belgrádból. Új autóra ugyanis azért volt szüksége a szerb hercegnek, mert egy másik pompás, régi gépkocsija Aradon van javításban a Marta-gyárban.

Még januárban érkezett meg Belgrádból a Marta gyárhoz javítás céljából egy hatalmas vörös színű tura-automobil. A százhusz lóerős gépet Karagyorgyevics György herceg, a hírhedt volt trónörökös küldte és azt az óhaját fejezte ki, hogy a megrongált gépet, lehetőleg sürgősen javítsák ki. A Marta-gyárban hozzá is fogtak a szerb herceg autójának rendbe ho-

zásához, azonban hiába siettek az annyira sürgetett javítással. György herceg, aki sokáig kedvelt hőse volt a szerb hadseregnek, a balkáni háboru fáradságait kipihenni Angliába utazott és nem is gondolt többé az Aradon levő autóra. Amikor azután eszébe jutott az időközben kijavított, átfestett impozáns gép, már nem lehetett hozzáférni, vagy talán nem is volt pénze a vitéz hercegnek, hogy kifizesse az autót. Ujat vásárolni könnyebb: mert legyen boldog a belgrádi olasz autókerekeskedő, hogy a fenséges Györgye el méltóztatik venni

az autóját és mellékesen nem ló bele a tulajdonosba egy pár browning-golyót.

György tehát egy autót kapott, de a régi sem maradt gazdátlan. Most, hogy az autókat hadicélokra besorozzák és összeírják, tudomást szereztek arról is, hogy az aradi Marta-gyárban idegen, szerb tulajdonban levő automobil van. Tegnap azután hatósági emberek jelentek meg az automobil gyárban és a szerb herceg autóját lepecsételték, zár alá helyezték. György herceg tehát aligha látja viszont autóját, amelyről a katonaság rendelkezik.

Szerbia elvesztette a játszmát.

— Mit felelt Szerbia a monarchiának? — A szerb készlődés. — Ehinség Nisben. — Inzultáltak a szerb trónörökösét. —

— Saját tudósítónk táviratai. —

Sawow generális, a Balkán háboru alatt a bolgár hadsereg főparancsnoka,

a Pester Lloyd szófiái tudósítója előtt nyilatkozott Szerbia háboru esélyeiről s a háboru hatásáról a balkáni helyzetet illetőleg.

— A legtöbb jel arra mutat — mondta a kiváló katona — hogy az osztrák magyar-szerb háboru úgy hely, mint idő tekintetében korlátolt fog maradni. Ezért nem is hiszem, hogy Bulgária a mozgósítás szükségét fogja látni. Alig hihető ugyanis, hogy a francia közvéleményt egy Szerbia érdekében folytatandó háboru mellé lehet hangolni s különben is Franciaország — mint azt a szenátusban elhangzott beszédek igazolják — katonailag készlőlten.

Franciaország nélkül azonban aligha fog Oroszország fegyvert fogni,

s így nagyon valószínű, hogy a háboru izolálva marad s végeredményében egy európai konferenciára vezet, amely konferencia végén vényesen rendezi az összes még függőben lévő balkáni kérdéseket. A konferencia biztosan helyreállítja a Balkánnak a bukaresti béke által megzavart egyensúlyát. A hatalmaknak ebben a tekintetben szabad kezük van, mert még egyik sem hagyta jóvá a bukaresti béke által megállapított területi eltolódásokat. A mostani viszonyok közt Románia sen fog nehézségeket támasztani, feltéve, ha zsákmanóját nem érintik. Ez a konferencia a mostani háboru befejeztével elintézhető egyúttal a macedon, az albán, valamint a török-görög kérdést is.

Azt azonban mondhatom, hogy a szerbek végérvényesen elvesztették a játszmát.

Mit tartalmaz a szerb jegyzék?

Bácsból jelentik: Giesl Vladimir báró megérkezte után átadta a külügyminisztériumban a szerb válaszegyzéket, amely azt a hamis látszatot akarja kelteni, mintha a szerb kormány a monarchia követeléseit nagyrésztben teljesíteni lenne hajlandó. Tényleg azonban a szerb jegyzék annyira nem őszinte, hogy kétségtelen belőle, hogy a szerb kormány nem gondol komolyan a monarchia ellenes üzelmek iránti elnézés megszüntetésére. A szerb kormány alapjában a demarsra, különösen a követelésekre oly messzemenő fentartásokat és korlátozásokat kíván, hogy tényleges engedményei is jelentéktelenné válnak. Így semmi ürüggyel elutasítja azt a követelést, hogy a monarchia hatóságai résztvehessenek a szerbiai nyomozásban. Elutasítással egyenlő a szerbek ígérete a sajtó megrendszabályozására és egyáltalában nem veszik figyelembe azt a kívánságot sem, hogy a monarchia-ellenes egyesületek feloszlásuk után más formában ne működhessegenek. Minthogy a követelések tartós nyugalom elérésére a minimszámúak voltak: a válasz kiemelégitőnek kellett tekinteni. Hogy ennek a szerb kormány előre tudatában volt, az is bizonyítja, hogy jegyzéke végén döntőbíróskágot javasol és ezt

az ajánlatot helyesen világítja meg az a tény, hogy 3 órával az utolsó percben átadott jegyzék előtt a szerb mozgósítást már elrendelték.

Megkorbácsolták a szerb trónörökösét.

Zimonyból jelentik: Különös szenzáció erejével hat az a belgrádi hír, hogy

Petrovics Dusán lovaskapitány inzultálta volna Sándor trónörökösét.

Petrovics a balkáni háboru legendáinak hőse. A kumonóvi csatában ő vette üldözöbe Fehmi pasát, skit el is ért és le is terített. Fehmi azelőtt Törökország belgrádi követe volt és Petrovics családdal meghitt barátságot tartott. Petrovics Dusán Hartwig leányának, Ludmiliának a vőlegénye. Sándor trónörökös is udvarolt a leánynak és erről a romantikus szerelemről sokat beszéltek Belgrádban. Vasárnap hajnalban Petrovics megtudta Sándor látogatását és kutyakorbácsal végig sújtott a trónörökös arcán.

Ehezik a bolgár követ Nisben.

Belgrádból jelentik a Reuter-ügynökség: A város utócai hemzsegnak a bevonuló szerb tartalékosok, akiket ezerszámra szállítanak el az ország belsejébe induló vonatok, amelyeket már teljesen a katonaság kezel. A katonák szállítása nagy sietséggel folyik Ujszerbia felől is. A haderő zömét Nis körül összpontosítják. Nis elárasztotta a katonaság, a skupstina ideérkező tagjai is a polgári kormányzat hivatalnokserege. A városban jóformán semmi élelmiszer nem kapható, a katonaság részére mindent lefoglalnak. A belgrádi bolgár követ, aki a szerb kormánnyal együtt Nisbe utazott, onnan már kétségbeesett táviratot menesztett Szófiába és a bolgár külügyminisztériumtól kér ennyivalót, mert Nisben élelmiszerek nincsenek. A bolgár követ aki a nisi pályaudvaron maradt, hasztalanul parkodik élelmiszerekhez jutni. Távirata szerint Nis az ehinség fenyegeti. — A nisi összpontosításon kívül a szerb fővezérlet a boszniai határ mentén is erősítéseket végeztet. Itt vonulnak föl a balkáni háborukból jól ismert komitácsi bandák, de megerősítették az utóbbi napokban a bosnyák határon levő szerb erődöket is. Jelentékenyebb erősség ezek között nincsen. A szerb erősségek parancsnokává Jankovics tábornokot nevezték ki, a Narodna Obrana elnökét.

Mozgósít Szerbia és Oroszország.

Belgrádból jelentik: Sándor trónörökös a király nevében dekrétumot írt alá, mellyel az egész haderőt mozgósítják. Hirdetményben figyelmeztetik a közönséget, hogy maradjon békében a házaiban, mert ha az országot megtámadják, a szerb hadsereg, amennyire lehetséges, meg fogja azt védelmezni. A skupstinát pedig 27-re Nisbe egybehívták.

Ragusból jelentik: Cettinjében elhatározták a mozgósítást.

Pétervárról jelentik: A rendkívüli védelmi állapotot kihirdették. A súlyosabb bűntettek katonai bírósághoz kerülnek.

Vasuti közlekedés

a háboru alatt.

(Az aradi üzletvezetőség újabb intézkedései.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

Mint az Aradi Közlöny mai száma jelentette, a mozgósítás harmadik napján, esütörtökön éjjelkor életbe lép a hadi menetrend, amely a rendes menetrenden lényegesebb változásokat eszközöl. Az aradi üzletvezetőség ma hirdetményt tett közzé, melyben ismerteti az aradi üzletvezetőség vonalain történt változásokat. A posta vonatok beállítását és menetrendjét már ma közöltük, alább pedig a mai intézkedéseket közöljük.

Arad—Békéscsaba között a postavonaton kívül egy helyi vonat is közlekedik, amely délután 5 óra 4 perckor indul el Aradról. Békéscsabáról a helyi vonat éjjel 3 óra 46 perckor indul vissza. Az érkezésről a hirdetmény nem szól, miután azért a vasut nem vállal felelősséget.

A helyi vonat csak harmadosztályu kocikkal közlekednek.

Menetjegyek csak erre a kocsiosztályra és csakis a hirdetményben felsorolt viszonylatok állomásai egymás közti forgalmában adatnak ki és csakis a férőhelyiségek mennyiségéhez képest igényelhetők.

A helyi vonatokkal csakis podgyász, továbbá expresszárúk és romlandó élelmi cikkek által álló gyorsárúk, de csak a hirdetményben felsorolt viszonylatok állomásai egymás közti forgalmában vétetnek fel.

A helyi vonatok naponkénti közlekedéséért kötelezettséget nem vállal a vasut, mert ezek forgalmát szükség szerint egyes napokon vagy egészen be is szüntetik.

Ugyancsak esütörtöktől kezdve, Szolnok—Békéscsaba és Arad—Tóvis között elmaradnak az összes gyorsvonatok. Budapest—Békéscsaba között szintén elmaradnak a gyorsvonatok, de a személyvonatok továbbra is rendesen közlekednek.

Ezek szerint, ha valaki Budapestről Aradra akar utazni, csupán személyvonattal jöhet, de csak Békéscsabáig. Itt várakoznia kell, mert mint fentebb említettük, Békéscsaba—Arad között mindössze egy helyi vonat és egy postavonat bonyolítja le a forgalmat. Ugyanígy lehet Aradról Budapestre utazni.

Az üzletvezetőség hirdetménye ismételtén hangsúlyozza, hogy csupán az utazhat, akiknek polgári vagy katonai hatóságoktól kiállított igazolványa van.

A tejszállítmányokat Aradról Budapestre három vonat továbbítja: a 623. számú hadi postavonat, a 645. és 646. számú polgári menetrend szerinti vonatok, amelyek Budapest-ferencváros állomásra érkeznek meg.

A visszatérő kannák Békéscsabáig a 642. számú polgári és onnan Aradig a 642. számú hadivonattal továbbítatnak.

Budapest nyugati pályaudvar, Budapest-Lipótváros, Budapest dunaparti teherpályaudvar (Budapest központi vásárcsarnok) és Budapest-Ferencvárosra (élők részére) Aradról élelmezési cikkek: friss hus, élő és leölt baromfi, tojás, zöldség, burgonya, gyümölcs és főzelék, továbbá élő szarvasmarha, borju és sertésszállítmányok, azután örlemények és gabonaműek polgári teherárúként való szabályszerű elszámolás mellett, a hadiforgalom tartama alatt is felvehetők, de kizárólag Budapestén lakó átvevők címére.

Az élelmi cikkek továbbító vonatok indulási idejéről az állomásfőnökségek adnak felvilágosításokat.

Anglia békét közvetít.

— Grey államtitkár közbelépése. — Németország Oroszország ellen. — A háboru lokalizálása. —

Távirati tudósítás.

Bécs, július 27.

A kérdés, megmarad-e a háboru annak, aminek indult, a monarchia és Szerbia ügyének, vagy európai bonyodalommá válik, amivel fenyeget, ma is izgalommal tárgyalt probléma. Az egyes nagyhatalmak eddigi magatartása az egyes helyes nyom, a mely a megoldáshoz vezet.

A német birodalom

a szerbiai konfliktus legelején kijelentette, hogy harmadik hatalom beavatkozását szövetségi ügynek tekinti és

egész hadi erejével a monarchia mellé áll,

ha azt, mint Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár a birodalmi gyűlésen mondotta, érdekei védelmében megakadályozzák. A német birodalom sajnálta is volna, ha a monarchia ezuttal is olyan elnézéssel van Szerbia iránt, mint volt az annexió válság és a balkáni háboru idején. Nem akarta Németország sem, hogy szövetséges társa olyan hirbe keveredjék, hogy elhatározási képességét elvesztette. Németország megegyezett a monarchiával abban, hogy a szerb kérdést a többi hatalom szándékaira való tekintet nélkül tisztázni kell. Ha a többi hatalom fenyegető magatartást tanúsít, Németország azonnal kész elvetni szövetséges kötelességének és ha kell, hadseregének mozgósításával kész biztosítani azt, hogy Ausztria-Magyarország határain rendet és nyugalmat teremthessen.

A német birodalom politikája ilyenformán erős, sőt döntő ok a háboru lokalizálására.

Ugy szólnak az utolsó órában

ujabb diplomáciai intervencióra határozta el magát a német birodalom.

Vasárnap majdnem egyidejűleg megjelent Pétervárott a külügyminisztériumban gróf Pourtalés német nagykövet, Párisban pedig Viviani külügyminiszter helyettesénél báró Schön a német birodalom párisi nagykövete és mind a ketten még egy lépést tettek a béke érdekében. Utaltak arra, hogy Szerbia tántoríthatatlanul bizik az orosz segítségben, támogatást remél Oroszországtól és csak ebben a várakozásban tökéllhetne el magát arra a képtelen ellenszegülésre, a melyet az osztrák-magyar monarchia irányában tanúsított.

Ha tehát az orosz birodalom szintén kívánja a béke főtartását és a vérontás elkerülését, a melynek nyomában

Szerbia végső pusztulása járhat,

akkor még mielőtt az ellenségeskedés kitörne, nyilatkoztassa ki az orosz birodalom, hogy abban a leszámolásban, amelyre most készül Ausztria-Magyarország Szerbia ellen,

föltétlenül semleges marad.

Altitólgr Schön báró és Pourtalés gróf nagykövetek arra is utaltak, hogy ha Oroszországnak ez az

ünnepies semlegességi nyilatkozata meg nem történik, akkor a német birodalom meg fogja tenni a kötelességét szövetséges irányában.

Ugy mondják, hogy a párisi és a pétervári német nagykövetek majdnem határidőt szabtak a neutralitási nyilatkozat megtételére:

a keddi nap déli 12 óráját jelölték meg

olyan határidőt, amikor még nem késő, amikor még elejét lehet venni az ellenségeskedések kitörésének, ez lévén az osztrák-magyar monarchiában a mozgósított állapot első napja.

Berlinből jelentik: Schön nagykövet lépést tett az összes nagyhatalmaknál, hogy töre-

kedjenek oda, hogy a monarchia és Szerbia közötti konfliktus lokális maradjon és Európa békéje fenntartassék.

Az angol külügyi hivatal

sir Edward Greyhez közelálló információja szerint először a hármasszövetség hatalmait mérsékelte int, Németországgal keres érintkezést a konfliktus békés megoldása érdekében. Az mindenestre bizonyos, hogy Anglia Szerbia és az orosz pánszlávok kedvéért nem keveredik olyan háboruba, amely az angol közvélemény előtt örökké érthetetlen maradna. Ausztria-Magyarország iránt ezuttal különben is sokkalta nagyobb a rokonszenv, mint az annexió válság idején volt. Anglia, amelynek különösen Párisban van igen nagy befolyása, így szintén

mindent elkövet a háboru lokalizálására.

Grey angol külügyi államtitkár ma érintkezésbe lépett úgy a hármasszövetség, mint a hármasszövetség diplomáciájával és hajlandónak nyilatkozott a két hatalmi csoport között meginduló eszmecsere vezetésére.

Ez a nagyjelentőségű lépés a mai nap eseménye. Grey államtitkár 1909-ben nagy ügyességgel és szerencsével intézte el az annexió okozta bonyodalmat. Lehet, hogy ezuttal is sikerül a vezetése alatt megindított akciónak elhárítani a világháboru veszedelmét. A megbeszélések egyelőre még csak a kezdet stádiumában vannak. Soká azonban nem tartanak.

Londonból jelentik: Az angol lapok Oroszországot és Szerbiát engedékenységre intik.

Mancsesterből jelentik: John Simon főállamügyész beszédében kijelentette, hogy Anglia csak a közvetítő szerepét viheti a konfliktusban.

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger bécsi távirat nyomán jelenti, hogy az orosz birodalom és Franciaország Bécsben diplomáciai lépést akart tenni, azonban a demarche elmaradt, mert a bécsi nagykövetek meggyőződést szereztek róla és jelentették kormányaiknak, hogy minden további diplomáciai akció céltalan. Első sorban az vágta útját a tervbe vett diplomáciai demarche-nak, hogy az angol külügyi kormány nem lelkesedett érte, sőt ellenkezőleg, huzódott tőle. De az is kedvtelt szegte főleg Dumainenek, hogy a hármasszövetség most már, miután Olaszország határozottan állást foglalt, egységesen lép sikra Szerbia ellen. Minden remény megvan ahhoz — így vélekednek Bécsben a legilletékesebb helyen — hogy Szerbia és az osztrák-magyar monarchia között lokalizálva marad a leszámolás.

Franciaországnak

a legutóbbi szenátusi vita tanúsága szerint bizonyosan nincs kedve arra, hogy háborut viseljen a nagyszerb eszme érdekében. A francia kamara többsége és a kormány is békés hajlandóságu. Franciaország tudja, hogy az osztrák-magyar monarchia gyöngyöztése veszélyes lehet Európára és különösen a francia köztársaság számára.

Olaszország teljesíteni fogja szövetséges kötelességét

és mindent elkövet a háboru lokalizálása érdekében.

Párisból jelentik: Az olasz szövetségi nyilatkozat látható hatással volt. A francia sajtónak ellenünk intézett támadása csillapult.

LEGUJABB.

Az első összeütközés. — Hadműveletek küszöbén.

(Saját tudósítónk táviratai.)

Budapest—Bécs, július 27.

Budapestről hivatalosan jelentik: A közönség körében észlelhető türelmetlenséggel várják a hadműveletekről szóló híradásokat. Meg kell állapítanunk, hogy a monarchia a válasz átvétele előtt nem tett semmiféle katonai intézkedést. A szerb kormány ki nem elégitó válaszának átvétele után történtek részünkről az első intézkedések, melyek abban állnak, hogy a csapatok hadilétszáma emeltetnek, a tartalékosok behívása által. Ez jelenleg folyamatban van. Ha ez bevégeződött, következik a csapatoknak a hadműveletek előre látható helye felé való szállítása és az operációs területen való megfelelő elhelyezése. Ha ez a stádium befejeződött, akkor kezdődhetnek csak a tulajdonképeni hadműveletek. Mivel a processzusnak lefolyása néhány napot vesz igénybe, a hadi operációk kezdete csak bizonyos rövid idő múlva várható.

Bécs: Illetékes vélemény szerint hadseregünk a legnagyobb teljesítményekre képes.

Budapest: A Magyar Távirati Iroda jelenti: A szerb katonaság, amely a Dunán gőzhajókon volt elhelyezve, Temeskubinnál lövöldözni kezdett katonáinkra, akik a tüzelést visszonzották, mire esetepaté keletkezett.

Hivatalosan jelentik: Temeskubinnál a szerb csapatok hajóikról lőtték csapatunkra. Ezek visszonzották a lövéseket, amire nagyobb esetepaté keletkezett.

Budapest: A portkantak és munkások nyuzdíjgyvesül-tének küldöttsége ma felereszte Tisza István gróf miniszterelnököt és bejelentette, hogy a rendelkezésre álló pénzből egy millió korona államjárdékot vesznek. A miniszterelnök megrhatottan köszönte meg a hazafias áldozatkészséget.

Budapest: A képviselőház legközelebbi ülése pénteken lesz. Beöthy Pál, a képviselőház elnöke az ülésen nem jelenik meg, mert ma bevonult a 2. számú huszárezredhez.

Bécs: A bécsi bankok a betéti kamatlábat nem szállítják le.

Ischl: Giessl báró ideérkezett. Egy negyed ötkor audiencián jelent meg a királynál. Oriási ovációban részesítették.

Bécs: Jovanovics szerb követ délelőtt Belgrádba utazott. Felesége és beteg gyermeke Bécsben maradt.

Bécs: A monarchia területén élő szerbek védelmét a bécsi orosz nagykövet átvette.

Bécs: Az osztrák pénzügyi szükséglet biztosítására az osztrák járadék konzorcium tárgyal a pénzügyminiszterrel. A magyar pénzügyminiszter hasonló tárgyalást folytat.

Nagyszerűen sikerült a mozgósítás Aradon.

(Egy magasrangu katonatiszt nyilatkozata. — Aradon maradó népfelkelők.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

Özönlik az emberáradat Aradra a vármegye minden falvából, zegéből-zugából. Mint mikor végig hordják a véres kardot, veszélyben a haza és megindul a nép a király táborába, hogy a fejedelem lóra ültét várva kövesse őt az ellenség elé. A modern hadviselés sem lehet el tömegek lelkesedése nélkül. Hiába ragasztanak ki a mozgósítási parancsot a legszigorubb fenyegetésekkel a végén, ha a magyar népben nem lenne élő valóság, a hazafias lelkesedés, a királyhűség. A Habsburg dinasztia most újból meggyőződhetett arról, hogy a magyar népnél erősebb támasza nincs a trónnak.

Tegnap reggel óta, az első dobszó elhangzása után lábra kelt az egész vármegye és azóta szakadatlan tenger gyanánt hőmpölyög az emberáradat az aradi vár felé, az Attila-téri tüzoltó laktanya udvarára. A mozgósítási első nap előtt már olyan méretű a bevonulás, hogy a katonai hatóságokat is meglepte.

— Őszintén bevallom — mondotta egy magas rangú katonatiszt az Aradi Közlöny tudósítójának, — meghatóan impozáns a polgárság megnyilatkozása. Ugyebár az tagadhatatlan, hogy bármennyire elő is van készítve a mozgósítás, ha a bevonulásra kötelezettek lelkében nem él a lelkesedés, akkor a mozgósítási parancs teljesítése bizony immel-ámmal szokott menni. Ez tapasztalati tény. A legnagyobb örömmel látjuk azonban, hogy Ófelsége felszólítására milyen meglepő gyorsasággal és mekkora óriási tömegekben vonulnak be az emberek. A katonai hatóság, régi gyakorlatra támaszkodva azt hitte, hogy első két nap a behívottak 10-15 százaléka jelentkezik és ma pedig úgy áll a helyzet, hogy eddig

több mint hatvan százalék berukolt, fel van szerelve és indulásra készen áll. Holnap estig valamennyi katonánk együtt lesz.

Ezzel az impozáns készséggel egyenrangú az a körülmény, hogy a bevonulók hangulata pompás, emelkedett. Mindegyik, nemzeti és nemzetiségi különbség nélkül

magyarok, románok és németek egyaránt átvannak hatva, hogy a hazának tesszenek óriási szolgálatot a kultura, az erkölcs és a dinasztikus érdekek nevében meginduló háború. A bevonultak olyan nagy tömegben érkeznek, hogy az egyes irodák alig győzik a munkát. Tessék megírni, hogy büszkék vagyunk erre az eredményre és a katonai felsőbb parancsnokságok boldogok, hogy ilyen hadserővel vonulhatnak a harotérre. Ez nem frázis, hanem a legszentebb meggyőződés, hogy a mozgósításnak ez a frappáns sikere félig biztosította fegyvereinknek a sikert. Tisztikar és legénység közt olyan a harmónia, az igazságos ügyünkben való bizalom annyira egybeforrasztott bennünket, hogy nincs az a hadsereg, amely felvehetné velünk a versenyt. Rendben, simán bonyolódik le minden, a legénység ellátása kitünő, bőséges és mint érdekes momentumot említem meg, hogy a bevonultak annyi eleséget hoztak magukkal hazulról, hogy meg sem eszik a menzist. Ma délután négy órakor láttam egyik századnál, hogy legalább száz emberre való étel érintetlenül megvolt. Minden van bőségben, mindenki el van látva min-

denel, a fegyvertől a Legitimations Kapsel-ig — fejezte be mosolyogva érdekes nyilatkozatát a magasrangu katona.

A honvéd zászlóaljnál, a népfelkelő osztálynál is óriási tömegben jelentkeznek az emberek. A városházán, a katonai ügyosztályban oly nagy volt a tolongás, hogy a helyzet életveszélyessé vált. Nagy volt a zavar, mert a közönség nem kapott kellő felvilágosítást, mint-hogy az ügyosztály maga sem kapott kellő instrukciókat. A tanács ezért ma közzhírré tette, hogy a népfelkelők a Kossuth Lajos-utcában, a honvéd zászlóaljnál kapnak utbaigazítást. Ezerszámra tolongtak itt az emberek, akiket átírányítottak a tüzoltó laktanyába, ahol már a bevonult és egyenruhába öltözött népfelkelők tiszták szorgoskodtak és osztották századokba a jelentkezőket. Azok, akik 37 évesek, vagy fiatalabbak, azokat Gyulára irányítják, hogy csapataikhoz vonulassák be, a 37 évesnél idősebbek Aradon maradnak helyőrségi szolgálatra, a várban és laktanyákban, a sorhad elvonulása után.

Szerb összeesküvők Nagybecskereken.

(Letartóztatott ügyvédek. — Bombák és fegyverek a templomban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

Aradon ma elterjedt az a hír, hogy egyik határszéli magyar városban több szerb ügyvédre összeesküvést bizonyítottak rá és ezért staterialiter kivégezték őket. A hír érthető izgatottságot keltett.

Mint azonban értesüléseink mutatják, a keringő hítek nem felelnek meg a tényeknek. Egy jól informáltak ismert helyről kaptuk az alábbi tudósítást, amely valószínűleg alapjául szolgált a kósza híreknek, azonban a közölt értesítésért sem vállaljuk a felelősséget.

Egy héttel azután, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökösét Princip golyója megölte, egy hírforrás azt jelentette, hogy ennek a merényletnek a szála Torontál és Csongrád megyékbe is elágaznak, mondotta informálónk. Ami akkor talán hitetlennek látszott, az e válságos és izgatott órákban megdöbbentő valósággá vált:

Torontál megye székhelyén. Nagybecskereken szenzációs összeesküvésnek jött a nyomára.

Az összeesküvés részletei e pillanatban még nem állnak teljes egészükben előttünk. Nagybecskerek lakossága két nap óta forrong és izgatott. A magyarok este hét óra után nem mernek kimenni az utcára.

Előkelő nagybecskereki diplomás uriember, ügyvéd, papok, sőt egy rendőr kapitány is tagjai voltak ennek az összeesküvésnek.

Akikben a nagybecskereki lakosság a leginkább bizott, akikre vagyonát, az egészségét, mindenét rábízta: azok árulták el.

Tizenöt összeesküvő szerb kezében volt harmincezer magyar ember élete. Béke idején. De most órák kérdése az első ágyulövés és ki tudja, — hogy a nagybecskereki szerb templom bombái milyen titkos jelre vártak, hogy pusztító erejükkel egy virágzó magyar város lüktető életét, életet jelző mozgását állítsák el és bénítsák meg örökre.

A szenzációs összeesküvésről a következő részleteket kaptuk:

A nagybecskereki királyi ügyészségre szombat éjszaka lélekszakadva ment egy csendőr azzal a hírrel, hogy bizalmas uton arról értesült, hogy az ottani

szerb templomban és a Dungeny-szky-féle sörgyárban bombákat és Manlichereket rejtegetnek szerb összeesküvők

Az ügyészségen természetesen óriási konsternációt keltett a csendőr jelentése.

Kováts Rókus nagybecskereki kir. vezető ügyész azonnal széleskörű nyomozást és rögtöni házkutatásokat rendelt el.

A házkutatások, amelyeket az ügyészség a cserdőrség és nem a rendőrség segítségével végeztetett, szenzációs eredménnyel jártak. Még azon éjszaka a szerb templom szentélyében

három Szerbiában készült bombát és Manlicher-fegyvereket találtak.

A meglepő fölfedezés után a szerb papi lakására mentek, ahol szintén házkutatást tartottak. Ennek is szenzációs eredménye lett. A papi lakásán — magánlevelei között — több olyan levelet találtak, amelyekből összeesküvés szálaire következtetnek. A levelek erősen kompromittáltak több nagybecskereki tekintélyes szerb ügyvédre, egy szerb érzésű ottani rendőrkapitányra és egy előkelő szerb nőre.

A házkutatás után a papot nyomban erősen megvasalták és beszállították az ottani ügyészségre. Házkutatást és személymotosztást tartottak az egyik különösen kompromittált ügyvéd lakásán. Itt megtalálták az összeesküvők névsorát. Ennek alapján a hajnali órákra mindnyájan: tizennégy férfi és egy nő, az ügyészség foglyai lettek.

A csendőr jelentése alapján a Dungeny-szky-féle sörgyár raktárhelyiségében is házkutatást tartottak. Itt az üres hordókban bombákat, lőfegyvereket találtak. A sörgyár egyik hivatalnok, aki szintén tagja volt az összeesküvésnek, megszökött. Most nyomozzák.

Mivel Nagybecskerek a szegedi főügyészség hatáskörébe tartozik, Kováts Rókus vezető ügyész tudatta a szenzációs letartóztatások híreit Szász István szegedi királyi főügyésszel, akinek intézkedésére a foglyokat a vizsgálat befejezése után Szegedre viszik.

HIREK.

Aradra került albán önkéntesek.

(Szerb szökevényeknek nevezett román katonák.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 27.

A háborús állapot izgalmaitól feltüzelt fantázia ma déltájban azt a hírt röptette szerte, hogy Aradon szerb katonákat fogtak el. Természetesen a hír nyomán a kíváncsiskodók egész serege tolongott a rendőrség bejárata előtt, látni akarták az elfogott szerbeket, sőt fenyegető hangok is hallatszottak és a fiatalabbak már harcias várakozásba helyezkedtek.

A hír azonban nem bizonyult valósnak, a rendőrségre bekisér: idegen katonák nem szerbek, hanem román alattvalók, akik önkéntesek akartak lenni Albániában, hogy Vilmos fejedelem mellett küzdjenek jó zsoldért.

Az egyik ilyen katonával beszélt az Aradi Közlöny munkatársa és az önkéntes a következőket mondotta:

— Mind a tizenegyen romániai iparosok vagyunk, én például bádigos. Odahaza azt mondták, hogy ha beállunk önkénteseknek Vilmos fejedelem mellé, jó zsoldot kapunk. Tettség az ajánlat és elindultunk. De már az uton hisült, hogy becsaptak bennünket, nem adták meg az ígért pénzt. Dalmáciáig folyton hitegettek, azonban ekkor már láttuk, hogy felültettek, elhatároztuk, hogy visszatérünk hazánkba hazánkba. Eljutottunk Raguzáig, onnan Budapestre toloncoltak és ott Predealig szóló kényszerlevelet kaptunk. Így kerültünk Aradra. Itt reggel kiszálltunk és bejöttünk a városba egy korcsmába. A rendőrség ránk akadt és bekisértek. Mikor behoztak bennünket, az utcán jövők közül sokan szerbeknek néztek és

bizony, ha a rendőrök meg nem védenek, megtámadnak bennünket.

A rendőrség megindította az eljárást annak megállapítására, vajon az albán önkéntesek előadása a valóságnak megfelel, a rendőrség a román egyenruhában levő kalandos kedvű iparosokat kényszerítve tovább küldi hazafelé.

Letartóztatott kégyilkos.

— *Megölt tizenégy éves leány.* —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, július 27.

Két nap előtt borzalmas kegyetlenséggel gyilkoltak meg *Glogovácson* egy fiatal leányt. Zöllner Károly napszámos szombat délután hat óra tájban együtt volt *Merle Zsófia* tizenégy éves leánnyal, akit rövid szóváltás után négy késszurással megölt.

Zöllner, aki nős ember, már hosszabb ideje udvarolt a leánynak, aki az udvarlást szívesen is fogadta. Szombaton Zöllner lakására hívta a leányt, aki hosszas kérésre el is ment hozzá. Zöllner mind hevesebben és hevesebben udvarolt, de a fiatal leány visszautasította s ellökte magától. Ezen a napszámos annyira felháborodott, hogy előbb szitkokkal hámozta el, majd kést rántott s négyszer *Merle Zsófia* testébe mártotta.

A gyilkosság után a tettes menekülni akart, azonban a csendőrök csakhamar elfogták s miután kihallgatták, ma az aradi ügyészség fogházába kísérték.

A meggyilkolt leányt tegnap borcozták fel az aradi kir. törvényszék orvosszakértői. A boncolás szenzációs eredményre vezetett: az orvosok ugyanis kétséget kizáró módon megállapították, hogy tulajdonképpen kégyilkosságról van szó. A vizsgálóbíró ma kihallgatta Zöllnert akit bűnét beismerte.

— *A király a főhadiszállásra akar utazni. Ischből jelentik:* A király ma reggel misét hallgatott, utána a főhadsegédek és a kabinetiroda jelentéseit fogadta. — *Ischből jelentik:* A király kifejezte azt a szándékát, hogy a főhadiszállásra akar utazni. Környezetében nagy megindulással fogadták kijelentését. *Bécsből jelentik:* Montenuovó az udvarhoz Ischbe utazott.

— *A német császár visszatér Berlinbe. Berlinből jelentik:* Vilmos császár visszatérőben jachtjáról *Rostock* cirkálóra szállt, hogy leggyorsabban visszatérhessen Berlinbe. A monarchia mellett tüntetések ismétlődtek Berlinben; az orosz nagykövetség előtt a tüntetők így kiáltottak: Le Oroszországgal! Le Szerbiával! A rendőrség visszaszorította a tüntetőket.

— *Személyi hír. Fábry Sándor dr. az Acsev vezérigazgatója,* aki nyári szabadságát külföldi uton töltötte, megszakítva szabadságát ma hazaérkezett Aradra és elfoglalta hivatalát.

— *Tüntetések a háború mellett. Bécsből jelentik:* Egész nap tartottak az öröm tüntetések. A monarchia több városaiban is voltak tüntetések. — *Budapestről jelentik:* Egész nap tüntetések voltak a német főkonzulátus előtt többször is a nap folyamán.

— *A budapesti szerb főkonzul elutazott. Budapestről jelentik:* Milánkovics budapesti szerb főkonzul még nem utazott el, mert a zimonyi vonalon távirati utasítást nem kaphat. Reggel okvetlenül megy, butorait itt hagyja és reméli, hogy hamarosan visszajön. Később jelentik, hogy a budapesti szerb főkonzul elutazott.

— *Felfüggesztett esküdttörvényszékek.* A miniszterelnök a kivételes rendelkezések során a pécsi, szabadkai, zombori, ujvidéki, nagykiindai, nagybecskereki, pancsovai, temesvári, fehértemplomi, lugosi, karánsebesi, dévai, nagy-szebeni, gyulafehérvári, tordai, dési, besztercei, kolozsvári, marosvásárhelyi, csikazeredai, székelyudvarhelyi, erzsébetvárosi, kézdivásárhelyi, brassói, zilahi és fiemei kir. törvényszékek területén elkövetett büncselekmények tekintetében a kir. törvényszékek hatáskörébe utalta a főtárgyalást az esküdttörvényszékek hatáskörébe tartozó mindazokra a büncselekményekre nézve, amelyek miatt gyorsított bünvádi eljárásnak van helye. Ugyanezen törvényszékeknek levő esküdttörvényszékek működését felfüggesztette és az esküdttörvényszékekhez tartozó ügyekben a főtárgyalás megtartását a kir. törvényszékek hatáskörébe utalta.

— *Krisztina bál Menyháza-fürdőn.* Menyháza-fürdő jelenlegi agilis uradalmi igazgatója *Herbst Jenő* és ritka előzékeny új fürdőorvosa *Dr. Székely Imre* kitűnően sikerült Krisztinabált rendeztek szombaton Menyházán. A mulatságot válogatott műsorú kabaré előzte meg, melynek fénypontja volt az aradi nemzeti színház ujonnan szerződtetett művésznőjének a jelenleg Menyházán üdülő *Horváth Nusinak* énekszám. Sybill levelét önekelte oly művészzel, gyönyörűen, hogy a szünni nem akaró taps folytán még ráadást is kellett adnia a bájos széphangu művésznőnek; igazán gratulálhatunk *Szendrey szerencsés* választásának. Nem kisebb sikere volt *Fáy Margit* urhölgynek, aki precíz zongorajátékával, Liszt XII. rapszódiáját játszotta, tökéletes sikert aratott; művészetével bármily nagy hangversenyen is a legnagyobb elismerést érdemelte volna ki. *Székely Károly* kitűnő tárogató előadását méltatni nem kell, mindnyájan ismerjük tehetségét. Tárogatón nálánál tökéletesebben kurunótát nem igen hallhattunk előadni. Az igazán szép estélyt betetőzte a jelenlegi fiatal fürdőorvos *Dr. Székely Imre* kabaré előadása, igazán tökéletes volt s zugó taps honorálta minden egyes számát. Előadás után tánc következett; a táncot a fürdő dalás vendége *Capd hó Géza* tábornok nyitotta meg a bájos *Horváth Nusi* művésznővel. Irigkedve nézték az ott levő fiatalok a fess öreg méltóságos urat, aki bizony még fiatalosan ropogtatja a csárdást. A mulatság a „Magyar Gazdatisztok és Erdőtisztok Országos Egyesülete” által Budapestem emelkedő fiu internátus alapja javára rendeztetett s a hajnali órák vetettek véget a kitűnő hangulatban lefolyt estélynek.

— *Lóavatás a hadsereg részére.* Július 29 től, keddtől kezdve, az Uvár téri városnegyedenként lesz megtartva a lóavatás, amely lóavatásra az összes Aradon lévő lovakat elő kell vezetni, kivéve azokat, amelyek a folyó évi május 26 től, június 2-ig megtartott lóosztályozás alkalmával piros cédulával lettek el látva, amely azt igazolja, hogy azok a lovak hadszolgáltatásra egyszersmindenkorra alkalmatlanok.

— *Ara dváros a hadi kiszolgáltatásokról.* A város tanácsa most teszi közzé a honvédelmi miniszter 11684—1914-20 b. elnöki számu rendelkezését. A rendelkezés a következő: Az 1912. évi LXVIII. t.-c. 2. § a értelmében értesitem a törvényhatóságot, hogy a hadi szolgáltatások iránti kötelezettség a folyó évi július hó 26-án kezdődik. Felhívom, hogy ennek a szokásos módon leendő körhírre tétele iránt haladéktalanul intézkedjék. A hadikiszolgáltatások tényleges kiállítására iránt azonban csak akkor intézkedjék, ha ez iránt külön rendelkezésemmel, vagy pedig a katonai parancsnokságok (hatóságok) részéről történő megkereséssel felhívást kap. *Hazai s. k.* honvédelmi miniszter.

— *Rendőrököt verbuválnak.* *Greén Nándor* főkapitány miután a rendőrlegénység háromnegyed részét katonai szolgálatra hívták be, a következő főlőszókat bocsátotta ki: Felhívom mindazokat, akik Arad város rendőrségének kötelékébe ideiglenes minőségben rendőri alkalmaztatást vállalni hajlandók, hivatalomban jelentkezzen. Feltételek: Magyar állampolgárság, 20 éven felüli életkor, a magyar nyelvnek szóban és írásban birása, fődíjatlan előélet. — Természetes, hogy a rendőri szolgálatra vállalkozók nem lehetnek katonai szolgálatra behívható egyének.

— *A szerb vezérkarifőnök elutazott. Budapestről jelentik:* *Putnik* leányával együtt állítólag már elutazott Belgrádba.

— *Az aradi román püspök adósa.* *Papp János* aradi román püspök ezigikus hangú beadványt intézett tegnap Biharmegye alispánjához. A püspök elpanaszolja beadványában, hogy a biharmegyei románok nem akarnak komenciót fizetni. Az elmúlt esztendő folyamán csak néhány románakta község fizette rendszeresen az egyházi járandóságát, a többiek kisebb-nagyobb összeggel adósa maradtak. A püspökségnek pedig pénzre van szüksége s ebből az okból az aradi püspök arra kéri a vármegye alispánját, hogy legkésőbb szeptember elseőig hajtassa be az elmaradt komenciót. Kérelméhez csatoltan beküldte a püspök az adósok listáját is. Az elmaradt komenció járandóság szerint a következő összeget teszi ki: Központi járás 152 kor. 42 fill. Székelyhídi járás 4 kor. 42 fill. Margittai járás 56 kor. 52 fill. Berettyóújfalui járás 14 kor. 52 fill. Biharke-rezesi járás 17 kor. 56 fill. Szalárdi járás 35 kor. 32 fill. Cséffai járás 66 kor. 42 fill. Magyarcsekei járás 114 kor. Eledi járás 195 kor. 54 fill. Nagyszalontai járás 28 kor. 40 fill. Tenkei járás 84 kor. Bili járás 99 kor. 42 fill. Balényesi járás 155 kor. 06 fill. Vaskóhi járás 124 kor. 08 fill. Összesen 1147 kor. 46 fill. Kerakszámában ezeregy száz ötven koronával adósa tehát a biharmegyei román hívek az aradi püspökségnek. Nem nagy összeg tizenégy járás népességére felosztva, de kérdés, hogy a jelenlegi viszonyok közepett még ezt az összeget is képes lesz-e a szegény lakosság kifizetni a püspökségnek — szeptember végéig?

— *Tilos a katonai intézkedések közzé.* A miniszterelnök Magyarország egész területén az osztrák-magyar monarchia két állama fegyveres erejének állásáról, mozdulatairól, erejéről és működéséről, az erődök és erősítvények állapotáról, ugyszintén az e fegyveres erő számára szolgáló fegyverek, hadiszerek és szerelvények mennyiségéről, vagy életmieszerak holletéről, mennyiségéről és minőségéről, vagy szállításiáról a sajtó utján történő közléseket enzenel tiltja. Az ily tartalmu közleményeknek sajtó utján való közzétételét az 1878. V. t.-c. 456. §-a (illetve az 1912. LXIII. t.-c. 23. §-a) öt évig terjedhető államfogházzal és nyolc-ezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújta. Ez a tilalom nem vonatkozik azokra a közleményekre, amelyek a m. kir. miniszterelnökség sajtóosztálya, a horvát-szlavón dalmát országos kormány elnöksége, vagy a hivatalos lapok utján, — továbbá, melyek a m. kir. honvédelmi miniszter, a cs. és kir. hadsereg főparancsnokság hadisajtó szállása vagy a cs. és kir. hadügyminiszterium sajtóirodája engedélyével jutnak nyilvánosságra.

— *A háború halottja.* Omlan, Belgrád körül tán még nem is ropognak a puska, a menyasszonya vagy a felesége nevet sóhajtva tán még nem börgött haldokolva utolsó az elszánt, vitéz magyar fiúk közül egy sem, s itt, Aradon, ahol — bár távol vagyunk a harcok zajától, — lobogva ég a lelkesedésnek mindenkit felgyújtó lángja, már van egy halottja a háborúnak. A hadbavonultak hosszú sorából nem dől még ki senki, az első halott a hozzátartozók közül való, és ami megölte, nem volt puska, hanem a szívnek szelid jósa: az anyagi szeretet. *Várfalvi Antal* nének hívják az első halottat. Az Erzsébet utcában lakott az ötven éves asszony, aki, amikor meghalotta, hogy vasutas fiát behívták katonának, a szívéhez kapott, összeesett és azonnal meghalt. A fiáért aggodó, szerető anyai szív megszakadt a nagy fájdalomtól. Olyan megható ez a halálös szeretet... És mi úgy kíváujuk, hogy szeresésük fiaikat a magyar anyák, de legyenek erősebb szívűek...

— *A háború miatt.* Ma délután a Bocskó utcában *Hoffmann József* kocsmáros itasan haladt végig. Utközben találkozott négy eddig ismeretlen egyénnel, akikkel szóba eraszkedett. Természetesen a háborúról folyt a szó, amely azonban ez alkalommal veszekedéssé fajult. A négy idegennek nem tetszett *Hoffmann* véleménye, ezért rátámadtak és az ittas embert alaposan elverték. *Hoffmann* a Szabadság-tér felé menekült támadói elől. Utközben értesítették a rendőrséget, de mire a rendőrök megjelentek, a négy idegen már eltűnt. *Hoffmann* akit ittassága miatt nem lehetett kihallgatai, a kórházba vitték.

FOG- lómések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogakfehérítése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZÁS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönbön Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszerével van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is legteljesebb mértékben megelégedhesek.
TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025 **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17.

— Rosenblüh H. és Társa értesíti a n. é. vevőközönséget, hogy a saisonból visszamaradt összes nyári cikküket mélyen leszállítva bocsátja eladásra. 4431

— Neptun strand-fürdő, modern berendezés, nap- és lég-fürdők. Uszoda uraknak és hölgyeknek. Nyitva szeptember végéig. 3571

— A Hungaria kávéházban Vajda Dező és fiai bajai hírneves zenekara hangversenyez folyó hó 27-161 4446

— Használt iskolakönyveket legmagasabb árrban vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 114

— Harminc százalékkal olcsóbb lett a gyermekkosci a Fischer Nagy Áruház Gyári-raktárában Aradon, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol a legelegánsabb, legfinomabb és a legnagyobb választék található.

— Rendkívüli leszállított árrban kaphatók gyermekkosci a legelegánsabb kivitelben ülő-székek, összecusukható gyermekkosci, függő és nyugágyak, utazási cikkek, női táskák nagy választékban Hegedüs Gyula cégnél. 4102

— Girárdi kalapok és tennisz ingek 3 korona 50 fillértől s más nyári uri divat újdonságok, nagy választékban, rendkívüli olcsó árrban „Chic” uri divat üzletben, Arad, Andrassy-tér 15. 4101

Fél évezred óta

Ismerik a Taunus-hegységben levő Soden közszeg gyógyforrásait s egy évszázadnál régebben bírják az orvosi világ becsülését. A két leértékesebb forrásból, a hevízü kútból és a mezei kútból készül Fay valódi sodeni ásványvizpasztillája, de csakis ez! ez elegendő érthetővé teszi, hogy Fay valódi sodenije éppen olyan hatásos, mint maga a két forrásnak a vize. Használható mindenféle hurut, köhögés, rekedtség, elnyálka-odás stb. ellen és sohasem okoz csalódást annak, aki használja. Egy doboz ára 1 korona 25 fillér. 9483

Várfalvy Antal nyug. máv. mozdony-felvigyázó a maga illetve gyermekei Lajos, Frigyes, Antal, Erzsébet és István úgy az alólírottak, valamint számos rokon és ismerős nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik, a felejtetlen jó hitves, hön szeretett gondos édesanya, testvér, sógornő, nagybácsi, rokon és jóbarát

Várfalvy Antalné szül. Grosz Mária,

f. évi július hó 27-én délelőtt 1/8 órakor, életének 50-ik s boldog házasságuk 24-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest váratlanul történt gyászos elhunytát. Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 29-én délután 3 órakor fognak az Erzsébet-utca 4/c. sz. saját házából a róm. kath. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért f. hó 30-án délelőtt 8 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni. 18

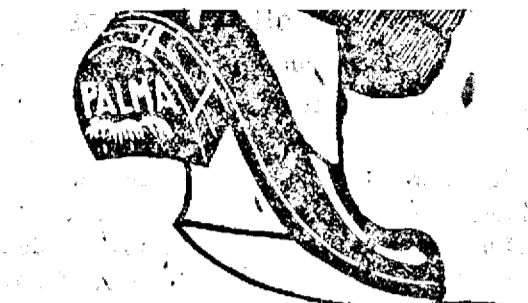
Áldás és béke poraira!
Arad, 1914. július hó 27-én.

özv. Gantner Antalné szül. Grosz Adél, Grosz István, testvérei. Grosz Istvánné szül. Kern Irma sógornője. Gantner Géza, Lahner Györgyné szül. Gantner Malvin, unokaöccse és unokahuga. Hack János, Hack Frigyes, unokatestvérel és az összes rokonság.

Varga Imre első temetés rendező intézete Arad Andrassy-tér 13. Telefon 37. Éjjeli telefon 738.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

az elasztikus
PALMA cipősarok
figyelje meg
TARTÓSSÁGÁT

9261

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A bécsi és budapesti tőzsdetanács határozata folytán folyó hó 27-én hétfőn, 28-án kedden és 29-én szerdán a tőzsde zárva marad.

Budapesti értéktőzsde (július 27.)

Östrák hitel	— — — — —	576 50
Magyar hitel	— — — — —	780.—
1% koronajáradék	— — — — —	76 60
Östrák-magyar államvasút	— — — — —	725 —
Felsőlőbank	— — — — —	356 —
Összámítólóbank	— — — — —	436 —
Élel Bank	— — — — —	268 75
Magyar Bank	— — — — —	440.—
Kereskedelmi Bank	— — — — —	84 95
Államurányi	— — — — —	540.—
Állgótárjani	— — — — —	621.—
Köszti Vasút	— — — — —	530.—
Yárosi Villamos	— — — — —	290.—

Bécsi értéktőzsde (július 27.)

Östrák hitel	— — — — —	575 50
Magyar hitel	— — — — —	745.—
Östrák-magyar államv.	— — — — —	642.—
Östli vasút	— — — — —	72 50

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Gulliver

A prima
kaucsuk
cipősarok
kaucsuk sarkok
királya

rendkívül olcsó, mert
kaucsukból készült.

9250

* Az ezen rovat alatt közlöttékert nem vállalunk felelősséget.

HIXIL

MODERN MOSÓ SZER!

Hixil a legjobb mosószer a fehérenemű hófehérré való tisztítására, amellet enyhe és ártalmatlan a használatban. Kapható minden szakmába vágó üzletben. Arad és vidéke képviselője: Szemző Armin áruügynöksége Arad. Telefon 592. szám. 4125

Arad látványossága

MEGNYILT

GÁBOR MIKLÓS
csokoládé és cukorka
gyári lerakata

Andrassy-tér 18. Salacz-utcai rész.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Telefon: 1059.

A Gambrinus tartja ma és mindennap
 nagyvendéglő kerthelyiségében
 (kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben)

Koczkás József karmester-igazgató
 Budapestről 15 tagu társulatával
hangversenyeit.

Szives pártfogást kér
Szalay Imre
 vendéglős. 4425

Mernöki akadémia. WISMAR OSTSEE.

Gépész- elektrotechnikusok, építőmérnökök, földmérnökök és építésszek, (vasbetonépítésszek és kulturmérnökök.) Uj laboratorium. 9523

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörcs, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körömök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvjá. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára **ARAD.**
 Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
 gyógyszerháza.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Balacx-utca 2. sz.
 Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:
 villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villamos csatlárok, villamos fűszedényeket, villamos vasalókat, villamos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villamos alkatrészeket. 461

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin tartással.

Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON
 a különlegességi dohány-
 tőzsdében. 180

Erdély

gyöngye

az Előpataki

ásványviz, el-

ősmert legjobb

üdítő és gyógyító ital.

Főraktár:

Eles Arminnál,
Aradon,

Félliteres üveg 26 fillér.

Literes " 36 "

Veszek

vagy más tárgyra átcserélek:
 zálogékszereket, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és briliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

írás és ékszerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota
 Telefon 438. szám. 2038

Arad legnagyobb óra- és ékszer-
 raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtkát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon percben előidézik. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere-szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában. 1224

Figyelmeztetés!

Miután az

„Aradi Ibolya Crème“-met

utóbbi időben utánozták, hogy a nagyérdemű hölgyközönséget a félrevezetéstől megóvjam, az

„Ibolya Crème“

elnevezéshez a „DORÉ“ szót is csatoltam. — Saját érdekében tessék csakis oly Ibolya Crémet vásárolni, melyen az

„Ibolya Doré Crème“

felírás látható. Ára 1 tégelynek
 1 korona. Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertárában, Arad, Andrassy-tér 22. sz.

továbbá Berger Gyula, Földes Kelemen, Hehs Vilmos, Kárpáti János, Ring Lajos és Vojtek Kálmán urak gyógyszertárában, valamint Vojtek és Weisz, Hansu Nestor és Török Andor és Társa urak drogériájában. 10

APRÓ HIRDETESEK

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.**
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.**

OKTATÁS.

Isr. Fiainternátus Aradon.

Chorin Áron-utca 1. sz. felvesz polg. gimnáziumi és reáliskolai nyilvános és magántanuló benlakoákat a jövő tanévre. Visszamaradottak esetleg 2 osztályt is végzetnek. Prospektust készséggel küld az igazgatóság. 8898

ELLÁTÁS.

Privát

Isr. családnál fiatal házaspár izletes ebéd vacsora kosztot keres. Ajánlatok az ár megjelölésével „Házaspár” jellegre a kiadóba.

KIADÓ LAKÁS.

A lakás nyilvántartási iroda.

(Messenger Boy vállalat) Deák Ferenc-u. 8. Felajánlja lakást kiadóknak és lakást keresőknek megbízható szolgálatait az augusztusi negyed alkalmából. Novemberi lakások iránt már számos érdeklődés. Butorozott szobák kerestetnek. Elenyészőn csekély díj. Telefon 816. 4337

Egy

csinosan butorozott külön bejárattal, kétszobás utcai szoba kiadó, Ernyei Gyulánál Csernovics Péter-utca 2. sz. 4392

Két szobás udvari

modern lakás fürdő szobával Aulich Lajos-utca 20. augusztusra kiadó. 4389

Kiadó

Kiss Ernő-utca 1. alatt két szobás udvari lakás augusztus 1-ére. 4416

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Ertekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

Apponyi Albert

vagy Erzsébet-körút közelében, 2—3 szobás utcai lakást keresek. Flórián-u. 5/c. alatt modern 3 szobás lakás azonnal kiadó. Cím a kiadóba. 4891

ALKALMAZÁST NYER.

Gyári szolga

felvételtik havi 50 korona fizetéssel Piskótagyár, Radnai-ut 28. 4444

ALKALMAZÁST KERES.

Mérlegkepes könyvelő,

perfekt magyar-, német-levelező, elsőrangú nagy gyakorlatu dispozióképes erő, kisegítő vagy helyettesítési működésre ajánkozik. Cím a kiadóban. 4467

Intelligens,

gyönyörű kézírásu férfi, perfekt magyar-német levelező, állást keres. Cím a kiadóban. 4468

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Jókarban levő

kisebb-nagyobb boroshordók eladók. Hirschmann Albert Hal-tér 6. sz. 4466

Próbálja meg

a Palermó pörkölt kávé, amelynél jobb kávé nem létezik, ize, aromája páratlan. Naponta friss pörkölés! Dürr Gusztáv fűszer- és kávénagykereskedés Aradon, a városházzal szemben. 8577

Elegáns butorok

csaknem új helyszüke miatt jutányos áron eladó. Ugyanott egy jókarban levő kerékpár eladó. Cím a kiadóba. 4334

Zöld ringlót

befőzni, postakosaránként kor. 2.50 utánvétellel szállít Philipp Péter áll. tanító József-szállás (Temes megye.) 4398

100 drb.

jókarban levő transport hordó olcsón eladó Schauer Ignác Lippa. 4394

Szőrmék, ruhaneműek,

szőnyegek megóvásárá ajánlunk molykeveréket 20 és 40 filléres csomagokban, legfinomabb resublimált Naftalint, kiló 1 korona. Terpentín olajat, kiló 2 korona. Pachsull levelet, kiló 3 korona. Rovarport szoró dobozokban 20 fillér, bádog dobozokban 80 és 60 fillér. Légy irtó szereket, légy fogókat, Zacherlint, stb. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-utca. Hehs gyógyszer-tár Batthyány-utca. 1224

Tető oserép

alig használt kocsi-, 10- és 16-szerszám igen olcsón eladó, Dengl fatelep. 4482

40-50 htl.

tisztán kezelt ménési bor olcsón eladó. Ertekezhetni Neszty János tulajdonosnál Ménésen. 4418

Kitűnő szalámi

5 kg.-os csomag mintának papirba csomagolva 10 kor. 60 fillér bérmentve utánvét mellett szállít, Friedmann Hermann szalámi-gyár Ssatmár 301. sz. 4438

India fogósepek

a legmakacsabb foglajást azo: a l megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyszerrel laboratóriuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárában.

ÜZLETEK.

Aradon a főtéren

egy régen fennálló korlátlan ital-mérési üzlet berendezéssel együtt eladó. Cím a kiadóban. 4465

20 év óta fenálló

jóforgalmu hentes és mészáros üzlet lakással betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4378

INGATLAN.

Egy

három szoba, konyha, éléskamrából álló ház istállósával és 800 quadrátféllel Kísszentmiklós, országút 65. sz. alatt eladó. 4464

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádigos és vízvezetéki munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Legjobb lugmentes

arc- és késmosó a Hygea szappan 40 fillér, Lanolin szappan 50 fillér. Mindkét szappan tiszta növényi aszradékokból készül, lugmentes, a legfinyásabb arcu hölgyek és gyermekek, csecsemők mosdására legalkalmasabb. Legtartósabb, legfinomabb és leghatásosabb fürdőszappan az Angol fürdőszappan, órlási darab 70 fillér. Dr. Földes és Hehs Árad. Földes gyógyszer-tár Deák Ferenc-u., Hehs gyógyszer-tára Batthyány-u. 1224

Hehs-főle

Vasaschinabor. Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, Idegromok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyöngeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. Készíti: Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon, Batthyány-utca. 5180

Ultrareform háztartási patent befőtés üvegek és gőzfazekak eredeti gyári árral kaphatók. 1073

Fischer Mór

ARAD,

Andrássy-tér 25.

Telefon 668.

**Költözők
figyelmébe!**

Villamos világitási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3861

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

**Figyelem a címre!
em összetéveszteni!!**

Ha kerékpárt vagy jó varrógépet akar venni látogasson meg, ahol könnyen meggyőződhet, hogy nálam csakis a legjobb gyártmányú gépek kaphatók feltűnő olcsó árakban, esetleg kedvező részletfizetés mellett is. Javítások legszakemberiben, jutányosan elkészítetnek. — Mérlegjavításokat állami hitelesséssel vállalom. Sírácsokat olcsón készítek. — Szlves pártfogást kérek

Hammer Zsigmond

lakatos, műszerész és mérlegkészítő
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.
Telefon 370. 1923

**Üzlet- és műhely-
áthelyezés!**

A nagyérdemű közönség szives tudomására adom, hogy a Hunyadi-utca 3. szám alatt volt 3329 férfi- női és gyermekcipőraktáramat és műhelyemet Weitzer János-utca sarkán (volt Templom-utca)

levő házban, a főpostával szemben helyeztem át. Üzletem teljesen megvan nagyobbítva s állandóan saját műhelyemben készült elismert legjobb minőségű cipők kaphatók jutányos árrért. Megrendelések és javítások pontosan elkészülnek.

További szives pártfogást kér:

GARA MIKLÓS.

Ajánlunk

közvetlen a bányából, vagy telepünkről egész waggonrakományokban, valamint tetszésszerinti mennyiségben

Cseplésre és gőzszántásra

Elsőrendű magyar és porosz

darabos kőszent

legolcsóbb árakon.

Kitűnő tisztelettel:

Kneffel Károly és Fia

Szén és Koks nagykereskedése
ARADON. 4143

Városi és megyei Telefon 139. szám.

Finom illatu

**„Eau de
Cologne“**

(Kölni víz) 3673

1 literes üveg K. 7.—

1/2 „ „ „ 3.50

1/4 „ „ „ 2.—

1/10 „ „ „ 1.—

1/20 „ „ „ 0.70

„Angyal“ Drogeria

Török Andor és Társa
Arad, Andrássy-tér 20.